

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Bc. Dagmar Landová

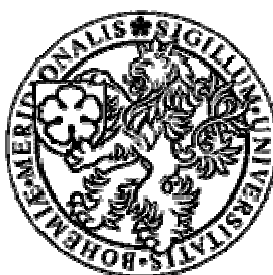
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky a rozvoje venkova

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

Název diplomové práce

**Podmínky a možnosti využívání Evropského
sociálního fondu v období 2007 – 2013**

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

2008

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma: „Podmínky a možnosti využívání Evropského sociálního fondu v období 2007 – 2013“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 28. dubna 2008

Podpis.....

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce prof. Ing. Magdaleně Hrabánkové, CSc. za pomoc, vstřícný přístup a odborné vedení při tvorbě diplomové práce. Dále děkuji Ing. Tomášovi Lysenko-Chvílovi za cenné rady a pomoc při tvorbě praktické části diplomové práce.

Bc. Dagmar Landová

V Českých Budějovicích dne 28. dubna 2008

OBSAH

1 ÚVOD	3
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE	4
3 CÍL PRÁCE	6
4 METODIKA	6
5 TEORETICKÁ ČÁST	7
5.1 CO TO JSOU STRUKTURÁLNÍ FONDY	7
5.1.1 HISTORIE FONDŮ EU	8
5.1.1.1 Prvopočátky regionální politiky	9
5.1.1.2 Regionální politika po roce 1973	9
5.1.1.3 Regionální politika po přijetí Jednotného evropského aktu	10
5.1.1.4 Rozpočtové období 1994 – 1999	11
5.1.1.5 Perspektiva regionální politiky po roce 2000	12
5.1.1.6 Dosavadní výstupy regionální politiky	12
5.1.2 CÍLE REGIONÁLNÍ POLITIKY PRO PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 – 2013	13
5.1.3 FONDY EU	17
5.2 NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY V ČR v OBDOBÍ 2007 – 2013	20
5.2.1 STRUKTURA STRATEGICKÝCH PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI	20
5.2.2 OPERAČNÍ PROGRAMY	21
5.2.2.1 Operační programy dle jednotlivých cílů regionální politiky	23
5.3 EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND	25
5.3.1 CHARAKTERISTIKA ESF	25
5.3.2 PODMÍNKY VYUŽÍVÁNÍ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU	26
5.3.3 ESF v PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2004 – 2006	29
5.3.3.1 Přehled financovaných projektů z ESF	30
5.3.3.2 Zhodnocení využití prostředků z ESF v Jihočeském kraji za programovací období 2004 – 2006 v rámci	32
5.3.3.3 Alokace poskytnutých finančních prostředků z ESF a zhodnocení jejich využití v programovacím období 2004 – 2006	34
5.3.4 ESF v PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2007 – 2013	35
5.3.4.1 Plánovaný rozpočet ESF na programovací období 2007 – 2013	37
5.3.5 SROVNÁNÍ PROGRAMOVÝCH OBDOBÍ Z HLEDISKA ESF	37
5.3.6 OPERAČNÍ PROGRAMY FINANCOVANÉ Z ESF	38
5.3.6.1 Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost (OP VpK)	38
5.3.6.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)	40
5.3.6.3 Operační program Praha – Adaptabilita (OP PA)	42
5.3.6.4 Křížové financování a jeho uplatnění v projektech ESF	43

6 PRAKTICKÁ ČÁST	44
6.1 SYSTÉM ADMINISTROVÁNÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ V ČR	44
6.1.1 FUNGOVÁNÍ SYSTÉMU JAKO CELKU	44
6.1.2 ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ ZE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	45
6.1.3 FINANČNÍ PROSTŘEDKY URČENÉ PRO ČESKÉ SUBJEKTY V LETECH 2007 – 2013	46
6.2 IDENTIFIKACE OP, PRIORITYNÍCH OS A OBLASTÍ PODPORY V RÁMCI	47
6.2.1 OP ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ 2004 – 2006	48
6.2.2 OP PRAHA - ADAPTABILITA 2007 – 2013	49
6.3 PROJEKTOVÁ PŘÍPRAVA	50
6.3.1 MECHANIZMY PŘIDĚLOVÁNÍ PODPORY	52
6.3.1.1 OP RLZ 2004 – 2006	52
6.3.1.2 OP PA 2007 – 2013	53
6.3.2 PARTNERSTVÍ V PROJEKTECH	53
6.3.2.1 OP RLZ 2004 – 2006	54
6.3.2.2 OP PA 2007 – 2013	55
6.4 SROVNÁNÍ SYSTÉMŮ ADMINISTRACE JEDNOTLIVÝCH OP	56
6.4.1 PROCES ADMINISTRACE OBECNĚ	56
6.4.2 POSTUP ADMINISTRACE	58
6.4.2.1 Projektová žádost	58
6.4.2.2 Průběh hodnocení a schvalování projektů	59
6.4.2.3 Realizace a proplácení projektu	63
6.4.2.4 Monitoring a kontrola projektu	65
6.4.2.5 Vyhodnocení a stanovení rozdílů v administraci srovnávaných operačních programů	68
6.4.2.6 Silné a slabé stránky zpracování projektových žádostí srovnávaných OP	70
6.5 PROBLÉMY PROVÁZEJÍCÍ ADMINISTRACI V OBDOBÍ 2004 – 2006	71
6.5.1 PŘÍKLADY NĚKTERÝCH PROBLÉMŮ A PŘÍPADNÉ NÁVRHY ŘEŠENÍ	71
6.5.2 VYUŽITÍ POZNATKŮ PRO NOVÉ PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 – 2013	74
7 ZÁVĚR	77
8 SUMMARY	79
9 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	80
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	82
SEZNAMY TABULEK, GRAFŮ A SCHÉMAT	84
SEZNAM TABULEK	84
SEZNAM GRAFŮ	84
SEZNAM SCHÉMAT	84

1 Úvod

Diplomová práce je zaměřena na velmi aktuální problematiku regionální politiky a Strukturálních fondů Evropské unie. Jako nástroje regionální politiky používá EU Strukturální fondy zaměřující se na snižování rozdílů mezi regiony členských států. Protože se jedná o velice rozsáhlou problematiku, vybrala jsem si pro zpracování konkrétní Strukturální fond, a to Evropský sociální fond (dále ESF), který podporuje aktivity a politiky v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů.

Jednotlivé Strukturální fondy slouží jako finanční zdroje, které jsou spolu s národními finančními příspěvky administrovány prostřednictvím operačních programů (dále OP). Všechny OP vycházejí z Národního strategického referenčního rámce (NSRR) garantovaným a schvalovaným vládou ČR a Evropskou komisí, vždy na programové období totožné s EU, tj. na 7 let. Mezi jednotlivé OP financované ESF v programovacím období 2007 – 2013 patří Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VpK) a Operační program Praha Adaptabilita (OP PA).

Pro předkládanou diplomovou práci jsem vybrala dva programy OP PA a Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ), který byl financován ESF v minulém „zkráceném“ programovacím období. K výběru právě těchto dvou OP jsem přistoupila především z časových důvodů, jelikož OP PA byl jediný fakticky fungující OP financovaný z ESF v novém období, kdy byla diplomová práce zpracovávána a pro potřeby srovnávání OP jsem mohla zvolit jako další pouze obdobný operační program z minulého období.

Vybraným tématem se budu snažit ve zjednodušené formě představit nejen srovnání administrace vybraných operačních programů, ale i problémy provázející dotační politiku České republiky od jejího vstupu do EU.

V současné době došlo k očekávanému schválení všech operačních programů (výjimkou je OP Výzkum a vývoj pro inovace) v Bruselu a jejich opožděné schválení zapříčinilo zpoždění v čerpání finančních prostředků na projekty. Nově schválené dokumenty by již měly obsahovat potřebné změny ve stávajících pravidlech či jiných nevyhovujících skutečnostech, které se v průběhu období 2004 – 2006 objevily. Tyto skutečnosti budou popsány ve druhé části práce a nabídnuty vlastní návrhy.

2 Literární rešerše

V diplomové práci jsem čerpala především z následujících stěžejních materiálů, které jsou rovněž uvedeny v seznamu literatury.

- HRABÁNKOVÁ, M., BOHÁČKOVÁ, I. **Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000 – 2013**. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU v Č. Budějovicích, 2005. 74 s. ISBN 80-7271-159-8.

Publikace od zmíněných autorek mi sloužila jako podklad i zdroj informací týkajících se současného programového období. Vybrané informace jsem využila v obou částech diplomové práce. Převážný díl těchto informací jsem však použila v teoretické části práce jako jednoduchého nastínění situace v období 2007–2013.

- www.strukturalni-fondy.cz

Tento portál byl pro mou práci stěžejní. Díky tomuto pramenu jsem získala většinu dokumentů a informací vztahujících se k problematice diplomové práce. Informace a dokumenty z tohoto portálu byly využity prakticky v celé práci.

- MŠMT ČR, **Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost**. (Praha), září 2007,
MPSV ČR, **Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost**. (Praha), září 2007,
Magistrát hl. m. Prahy, **Operační program Praha – Adaptabilita** (Praha), září 2007.

Tyto operační programy jsem užívala pro zpřesňující informace vztahující se k OP obecně. Uplatnění mají v obou částech práce. Byly mi zdrojem pro obecné popsání jednotlivých OP na konci teoretické části.

- MMR ČR, **Průvodce fondy Evropské unie**. Odbor vnějších vztahů, duben 2004.

Tuto publikaci jsem používala v teoretické části diplomové práce pro údaje týkající se obecné charakteristiky Strukturálních fondů a informací, které souvisely s minulým programovacím obdobím.

- MMR ČR, **Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013**. Praha: Odbor evropských fondů MMR ČR, květen 2007. 29 s.

Tuto publikaci jako přehledného průvodce fondy jsem používala jako stručný souhrn podstatných bodů, které jsou významné pro pochopení celkové problematiky Strukturálních fondů.

- MMR ČR. **Specifická nařízení ke Strukturálním fondům a Fondu Soudržnosti pro období 2007 – 2013**. Praha: Odbor Rámce podpory Společenství MMR ČR, červenec 2006.

Stěžejním nařízením ze všech nařízení EU (specifických a obecných) bylo pro zpracování diplomové práce nařízení týkající se Evropského sociálního fondu, které jsem použila pro nastínění podmínek využívání tohoto fondu, a bylo uplatněno v obou částech této práce.

- MMR ČR. **Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013**, Praha, červenec 2007. 137 s.

Z tohoto základního programového a strategického dokumentu jsem čerpala informace potřebné pro zpracování finančních alokací na jednotlivá programovací období a informace popisující operační programy.

- Magistrát hl. m. Prahy, **Projektová příručka Operační program Praha – Adaptabilita**, (Praha), leden 2008,
MPSV ČR, **Příručka pro žadatele o finanční podporu grantových projektů Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů**, (Praha), květen 2005,
MPSV ČR, **Příručka pro příjemce finanční podpory OP RLZ**, (Praha), září 2007.

Tyto verze Příruček a Pravidel jednotlivých ministerstev jsem využívala pro vypracování praktické části diplomové práce. Jejich obsahem je především přesné popsání jednotlivých systémů administrace příslušných OP.

Využívala jsem také dalších materiálů, mezi které patří další internetové portály týkající se dané problematiky, mezinárodní smlouvy a různé příručky či publikace informující o regionální politice EU.

3 Cíl práce

Cílem práce je popsat teoretické zázemí této problematiky, seznámit se s praktickou stránkou věci, tedy s náročností vyhotovení Žádosti, na základě které je finanční pomoc udělována. Zároveň si chci udělat komplexní představu o dalších administrativních krocích a procedurách předcházejících vyplacení finanční hotovosti příjemci podpory. Diplomová práce je zaměřena na téma regionální politika EU. Jelikož se jedná o velice rozsáhlou problematiku, vybrala jsem si pro zpracování konkrétní Strukturální fond, a to Evropský sociální fond.

4 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě hlavní části a to na teoretickou, která bude zaměřena na charakteristiku regionální politiky, Evropského sociálního fondu a praktickou, která bude popisovat jak ve skutečnosti probíhá proces administrace z pohledu jak žadatele o finanční pomoc, tak následně i příjemce dotace. V této části budou dále popsány případné návrhy na změnu dosud problémových oblastí, které se vyskytly v minulém programovacím období.

Metodický postup se bude zakládat na sběru primárních a sekundárních dat a jejich analýze. Při vypracování bude tedy použita příslušná literatura a materiály vztahující se k tématu, tj. dokumenty MMR, MŠMT, MPSV, krajů, www stránky atd. Metody, které budu převážně využívat, jsou buď analytického charakteru jako např. metoda SWOT za účelem posouzení silných a slabých stránek zpracování projektových žádostí u vybraných operačních programů, anebo metoda srovnání – komparace pro porovnání např. finančních nástrojů politiky soudržnosti, jednotlivých programových období z hlediska Evropského sociálního fondu nebo porovnání administrování vybraných operačních programů.

5 Teoretická část

5.1 Co to jsou Strukturální fondy

Strukturální fondy (SF) jsou nástroje regionální politiky EU a zaměřují se na snižování rozdílů v úrovni rozvoje mezi regiony členských států. Finanční prostředky z těchto fondů jsou čerpány v rámci tzv. programovacího období¹ a na základě definování jasných cílů a priorit. Existují dva Strukturální fondy a to Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF).

Fondy EU jsou určeny k naplňování cílů regionální a strukturální politiky. Finanční prostředky z nich směřují do méně rozvinutých regionů členských států např. na podporu vzdělání, přípravy zaměstnanosti ve více zaostalých regionech. Strukturální fondy slouží k podpoře rozvojových programů, které mají svůj vlastní rozpočet členěný dle priorit, a naopak neslouží k přispívání financemi na jednotlivé akce. Finanční příspěvky všech členských států do společného rozpočtu Unie jsou zdrojem financí pro tyto fondy, přičemž je využit princip, kdy „bohatší“ státy přispívají více a „chudší“ méně.

Ze Strukturálních fondů směřují finanční prostředky na národní či regionální orgány členských zemí, které jsou zodpovědné za řízení rozvojových programů. V rámci těchto programů jsou následovně poskytovány příspěvky na předložené a schválené projekty. Finanční prostředky fondů EU tedy směřují z Bruselu od Evropské komise k příjemcům a realizátorům projektů až prostřednictvím regionálních agentur.

Prostředky ze strukturálních fondů mohou být využity na podporu následujících aktivit²:

- přímé investice do vytváření nových pracovních příležitostí,
- služby pro malé firmy (poradenství, zahájení podnikání, zakládání nebo záchrana stávajících firem, finanční inženýrství, transfer technologií, marketing, certifikace, atd.) s cílem rozvinout regionální a místní potenciál a diverzifikovat hospodářské aktivity,
- základní hospodářská infrastruktura (doprava, telekomunikace, energie, likvidace pevného odpadu, čištění odpadních vod, obnova průmyslových lokalit, podnikatelské parky),
- výzkum a rozvoj, technologické inovace,
- infrastruktura pro vzdělávání a zdravotnictví, osobní služby,
- zlepšení struktury pro zpracování a prodej zemědělských výrobků, výrobků z ryb,

¹ Programovací období představuje sedmiletý cyklus, kdy EU realizuje cíle své strukturální politiky a pro které členské země vytvářejí vždy nové programové dokumenty. Předchozí programovací období bylo v letech 2000 – 2006 (ČR do něj vstoupila v r. 2004) a nové programovací období probíhá v letech 2007 – 2013.

² Pramen: MMR ČR, Průvodce fondy Evropské unie. Odbor vnějších vztahů, duben 2004.

- modernizace zařízení, certifikáty kvality pro místní zemědělské a řemeslné výrobky,
- diverzifikace hospodářských aktivit ve venkovských oblastech (hlavně prostřednictvím turistiky),
- ochrana životního prostředí a přírodního dědictví,
- obnova budov, rozvoj kulturních hodnot,
- přeshraniční a nadnárodní spolupráce, výměna zkušeností, obnova krizí postižených městských oblastí,
- vyhledávání pracovních příležitostí pro mladé lidi, nezaměstnané a ty, kteří strádají nebo jsou ohroženi sociální izolací, prostřednictvím náborové pomoci a školením (vstupní, pokračující a víceúrovňové), příprava instruktorů, pracovníků průzkumu, administrativního personálu, stejné příležitosti pro muže a ženy,
- rozvoj nových kvalifikací, např. za účelem zvýšení adaptability vůči změnám na pracovním trhu,
- přizpůsobení struktury školení a zaměstnanosti.

5.1.1 Historie fondů EU³

Vývoj politiky soudržnosti je úzce spjat s historií prohlubování a rozšiřování Unie. Je možno nalézt mnoho podobností mezi procesem evropské integrace na straně jedné a rostoucí důležitostí politiky soudržnosti na straně druhé. Historii politik lze rozčlenit do několika etap vývoje.

Tabulka č.1. Stručný přehled historie fondů EU

	Hlavní kroky evropské integrace	Vývoj politiky soudržnosti EU	Vznik fondů EU
1957	Smlouva o Evropském hospodářském společenství	Obecná ustanovení preambule smlouvy a článku 2	1958 – založen první sektorový fond ESF 1962 – EAGGF ⁴
Počátek 70. let	První rozšíření - Dánsko, Irská republika a Velká Británie	Vytvoření ERDF k přerozdělování části rozpočtových příspěvků členských států na rozvoj nejchudších regionů	1975 – zřízen ERDF
Střed 80. let	"Iberské rozšíření – Španělsko a Portugalsko	Integrované programy pro středomořskou oblast	

³ Zdroj: <<http://www.euractiv.cz/strukturalni-politika>>. [cit. 23.08.2007].

⁴ EAGGF – Evropský zemědělský a záruční fond založen k financování společné zemědělské politiky.

Konec 80. let	Jednotný evropský akt – 1992 program vnitřního trhu	Delorsův programový balík I a reformy Strukturálních fondů z roku 1988	
1993	Smlouva o Evropské unii: hospodářská a měnová unie	Delorsův programový balík II a zřízení Fondu soudržnosti s cílem pomoci zemím ke vstupu do hospodářské a měnové unie	1993 – vytvořen Finanční nástroj na usměrňování rybolovu FIFG a FS
1995	Přistoupení Finska, Švédska a Rakouska	Zřízení cíle 6 Strukturálních fondů	
1997 – 1999	Agenda 2000	Reforma Strukturálních fondů	
2000 – 2006	Proces rozšíření	Další reformy Strukturálních fondů	

Zdroj: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu>>. [cit. 26.08.2007].

5.1.1.1 Prvopočátky regionální politiky

V době vzniku Evropského hospodářského společenství (dále jen EHS) roku 1958 členské státy uznaly velkou rozdílnost mezi jednotlivými oblastmi za nežádoucí. V té době mezi šest zakládajících zemí patřila Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemí. Signatáři Římské smlouvy (tzv. Smlouvy o EHS) se zavázali usilovat o zajištění harmonického vývoje "omezením rozdílů existujících mezi různými oblastmi a omezením zaostalosti znevýhodněných regionů". Vznik Evropské investiční banky byl zakotven v této smlouvě a na jejím základě vznikl Evropský sociální fond a Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond. Zakládající státy EHS byly poměrně ekonomicky homogenní, a tudíž neměly přílišný zájem o regionální politiku. Pouze jižní část Itálie – Mezzogiorno se lišila od ostatních států, což bylo řešeno zvláštním dodatkem v Římské smlouvě.

5.1.1.2 Regionální politika po roce 1973

K prvnímu rozšíření ES ze šesti na devět členů došlo v roce 1973. Jednalo se o Velkou Británii, Irsko a Dánsko. V říjnu roku 1972 se konal pařížský summit a členské státy se shodli na tom, že regionální politika je nutným prvkem k posílení Společenství. Jednání na summitu vyústila dohodou o vytvoření Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), který se stal základní vnitřní institucí ES pro spravování regionální politiky a nástrojem pro snižování výrazných rozdílů v regionech ES. Vznik ERDF byl výsledkem nátlaku Velké Británie, která si tak kompenzovala ztráty způsobené společnou zemědělskou politikou. ERDF v prvních letech pracoval s nedostatečnými finančními prostředky a potýkal se s handicapem ojedinelým mezi finančními nástroji Společenství. Rozdělování prostředků mezi členské země probíhalo prostřednictvím fixních kvót. Ty z něj vytvořily zdroj prostředků pro členské státy k tvorbě jejich vlastní politiky. Finanční prostředky byly přerozdělovány automaticky, stačilo pouze Komisi předložit regionální projekty. Společenství jinak výběrový proces neovlivňovalo, pouze reagovalo na iniciativu členských států. Dalším státem, který vstoupil do ES bylo Řecko a to v roce 1981.

5.1.1.3 Regionální politika po přijetí Jednotného evropského aktu

V roce 1988 došlo k zásadní reformě Strukturálních fondů a to následkem přijetí Jednotného evropského aktu v roce 1986. Při reformě Strukturálních fondů bylo vytyčeno celkem 5 Cílů strukturální politiky pro období 1989–1993. Došlo k vytvoření jednotného vnitřního trhu až do roku 1992. Jednotný evropský akt doplňoval Římské smlouvy o články, kde byl výslovně zaveden důležitý pojem „hospodářská a sociální soudržnost“ (dále jen HSS), jako jeden z cílů Společenství.

Reforma také úzce souvisela se vstupem Španělska a Portugalska, která přistoupila do ES v roce 1986 a jejichž ekonomická úroveň se pohybovala hluboce pod průměrem Společenství. Tlak na reformu vycházel i z neuspokojivého ekonomického vývoje v 80. letech, kdy se nezaměstnanost stále zvyšovala. Postiženy byly hlavně regiony s vysokou koncentrací tradičních odvětví – těžba uhlí, ocelářství, textilní průmysl.

Dále byly zavedeny základní principy realizace regionální politiky: **princip koncentrace, programování, partnerství a adicionality**.

Princip programování je založen na tvorbě víceletých plánů regionálního rozvoje k pomoci zaostávajícím regionům (programovací období EU trvá 7 let). Upustilo se od financování ad hoc projektů⁵ a začalo se preferovat financování dlouhodobějších programů.

Zásada adicionality (doplňkovosti) zajišťuje, že činnost Společenství pouze doplňuje, nikoliv nahrazuje aktivity národních vlád. V podstatě jde o to, že prostředky ze Strukturálních fondů jsou přidávány ke státnímu rozpočtu. V praxi se na každém opatření uskutečňovaném v rámci fondů EU podílí jak rozpočet EU, tak i subjekt realizující příslušný projekt. Tím může být např. stát, region, obec či soukromý sektor.

Podle *principu partnerství* se Komise zaměřuje na úzkou spolupráci s národními a regionálními orgány při plánování a realizaci programů. Je zde patrná snaha o konzistenci regionální politiky Společenství s hospodářskou politikou členských států.

Princip koncentrace znamená soustředění prostředků do oblastí, které vykazují nejhorší sociálně ekonomické parametry a očekává se jejich nejvyšší zhodnocení přínos.

Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská smlouva) byla podepsána v Maastrichtu v únoru roku 1992 (vešla v platnost 1.1.1993). Stanovila v článku B, že posílení ekonomické a sociální soudržnosti je základním cílem Unie. Zaměřuje se především na snížení nepoměrů v rozvoji různých regionů, na zaostalost méně favorizovaných oblastí včetně zemědělských. Ačkoliv všechny politiky Společenství mohou přidělovat prostředky určené k posílení ekonomické a sociální soudržnosti, hlavní roli hrají právě Strukturální fondy. Bylo rozhodnuto, že dojde ke zdvojnásobení jejich prostředků. Strukturální fondy tak čerpají až 36% z celkového rozpočtu Evropské unie. V souvislosti s přijetím Smlouvy byl zřízen Kohezní fond (též Fond soudržnosti), který má přispívat na projekty zaměřené na budování transevropských sítí a na ochranu životního prostředí. Týká se pouze těch zemí, jejichž HDP nepřesahuje 90% průměru

⁵ Tyto projekty byly sjednány nebo ustanoveny pro určitý účel (většinou jeden), například z popudu nově vyvstalých skutečností.

Evropské unie, tedy Řecka, Španělska, Portugalska a Irska. Význam fondu spočívá v pomoci zemím, které ve snaze vyhovět konvergenčním kritériím nutným pro zapojení se do Hospodářské a měnové unie (HMU) musí omezovat veřejné zadlužení. Dále vznikl v rámci smlouvy i Výbor regionů a Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG).

5.1.1.4 Rozpočtové období 1994 – 1999

Peníze ze Strukturálních fondů se přidělují třemi možnými způsoby. Prostřednictvím tzv. národních iniciativ je financováno 90% všech projektů. Za tímto účelem byly definovány tzv. cíle, které představují precizní kritéria, podle kterých jsou prostředky přidělovány členským státům na základě jejich programů a žádostí. Na základě tzv. vlastních iniciativ Společenství, popřípadě formou tzv. inovativních opatření, je přerozdělován zbytek finančních prostředků. Pro rozpočtové období 1994 – 1999 byly stanovené Cíle z předchozího období zachovány a v roce 1995 byl stanoven Cíl šestý. Jednalo se o tyto cíle:

Cíl 1: Rozvoj zaostalých regionů – oblastí, jejichž HDP na obyvatele v průběhu posledních tří let byl nižší než 75 % průměru EU. Patří sem celé Řecko, Portugalsko a Irsko, všechny nové spolkové země Německa, převážná část Španělska, jižní Itálie a dále vybrané regiony Nizozemí, Belgie, Velké Británie a Francie (především zámořské oblasti) a alpský region Rakouska. Na tento cíl jde až 70 % celkových výdajů ze strukturálních fondů.

Cíl 2: Hospodářská konverze regionů postižených úpadkem průmyslu – týká se oblastí postižených nezaměstnaností v důsledku úpadku některých průmyslových odvětví.

Cíl 3: Boj proti dlouhodobé nezaměstnanosti a snaha usnadnit integraci mladých lidí a nezaměstnaných do pracovního života.

Cíl 4: Usnadnění adaptace pracovní síly na průmyslové a technologické změny.

Cíl 5a: Modernizace zemědělství a rybářství – celoplošně orientovaný cíl se realizuje v rámci společné zemědělské politiky.

Cíl 5b: Usnadnění rozvoje a strukturálního přizpůsobení zemědělských oblastí – jedná se o regiony, vyznačující se nízkou úrovní ekonomického a sociálního rozvoje.

Cíl 6: Rozvoj řídké osídlených oblastí – tento cíl byl připojen v souvislosti se vstupem Švédska a Finska do EU v roce 1995 a vztahuje se na severní oblasti těchto zemí s velice řídkým osídlením.

K dosažení dvou základních cílů Společenství přispívají dva dokumenty, a to „Evropa 2000+“, který je zaměřen na perspektivní rozšíření EU po roce 2000 (schválen Evropskou komisí v roce 1994) a „Principy rozvojové politiky evropského prostoru“ (rovněž přijaté v roce 1994).

5.1.1.5 Perspektiva regionální politiky po roce 2000

V průběhu 90. let byla regionální politika kritizována zejména kvůli svému širokému záběru a malé cílenosti podpor. Jednotlivé programy se mnohdy překrývaly. V Berlíně se roku 1999 konal mimořádný summit Evropské rady, na níž byl schválen dokument Agenda 2000, který mimo jiné vyzdvihuje snahu o dosažení větší efektivity ve využívání finančních prostředků. Na základě toho došlo k redukci počtu Cílů ze šesti na pouhé tři: rozvoj lidských zdrojů, rozvoj zaostalých regionů, hospodářská a sociální restrukturalizace. Agenda 2000 stanovuje i finanční stropy podpory pro jednotlivé roky. Na programovací období 2000 – 2006 Evropská komise předpokládala, že objem finančních prostředků určených na regionální politiku nepřekročí 0,46 % HDP Evropské unie. Dokument kalkuloval s částkou 7 miliard euro na regionální politiku kandidátských zemí a prostředky byly alokovány prostřednictvím tří předvstupních programů Phare, ISPA a SAPARD. Získání těchto finančních prostředků bylo vázáno na pečlivou přípravu některých programových dokumentů a především na existenci kvalitních projektů. Pro nejrůznější vzájemná porovnání se v EU používá tzv. nomenklatura územních statistických jednotek NUTS⁶. Pokud tedy vstupuje další člen do EU, tak je jeho vstup podmíněn zavedením právě těchto hierarchicky uspořádaných teritoriálních jednotek.

5.1.1.6 Dosavadní výstupy regionální politiky

Posouzení dosavadní úspěšnosti Evropské unie ve snahách o snížení hospodářských a sociálních rozdílů mezi regiony prostřednictvím regionální politiky není tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Dopady regionální politiky je složité posoudit, protože je obtížné separovat účinky této politiky od ostatních faktorů ovlivňujících hospodářský vývoj regionu. Obvykle se za vzorovou zemi pro důkaz úspěšnosti regionální politiky považuje Irsko. Irský hospodářský vzestup v 90. letech je přisuzován právě zvýšenému objemu prostředků ze Strukturálních fondů, které do Irska plynuly a zároveň jeho samotnému vstupu do Evropského společenství.

Konvergence ostatních členských zemí se vyvíjela odlišně. Rozdíly mezi členskými státy se snížily také v případě Španělska a Portugalska, naopak v Řecku, jižní Itálii a Severním Irsku se hospodářské rozdíly spíše prohloubily, přestože tyto oblasti čerpaly prostředky ze SF nejvíce. Reálná konvergence členských zemí Evropské unie je odborníky posuzována za dlouhodobou záležitost. Tyto země zároveň sledují konvergenční kritéria s cílem začlenit se do HMU.

⁶ NUTS (z francouzského La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) představuje zkratku pro tzv. „územně statistické jednotky“ EU, vytvořené pro statistické účely a pro porovnání ekonomických ukazatelů členských zemí EU. Vymezení jednotlivých úrovní NUTS se provádí na základě počtu obyvatel a rozloze. V rámci České republiky bylo rozdělení provedeno následovně: **NUTS 0** a **NUTS I** je celá ČR, **NUTS II** jsou regiony soudržnosti, **NUTS III** jsou kraje, **NUTS IV** jsou okresy a **NUTS V** obce.

5.1.2 Cíle regionální politiky pro programovací období 2007 – 2013

Fondy EU přispívají k naplňování tzv. Cílů HSS. V období 2000 – 2006 Strukturální fondy naplňovaly následující tři cíle: **Cíl 1:** Podpora rozvoje zaostávajících regionů, **Cíl 2:** Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací, **Cíl 3:** Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání.

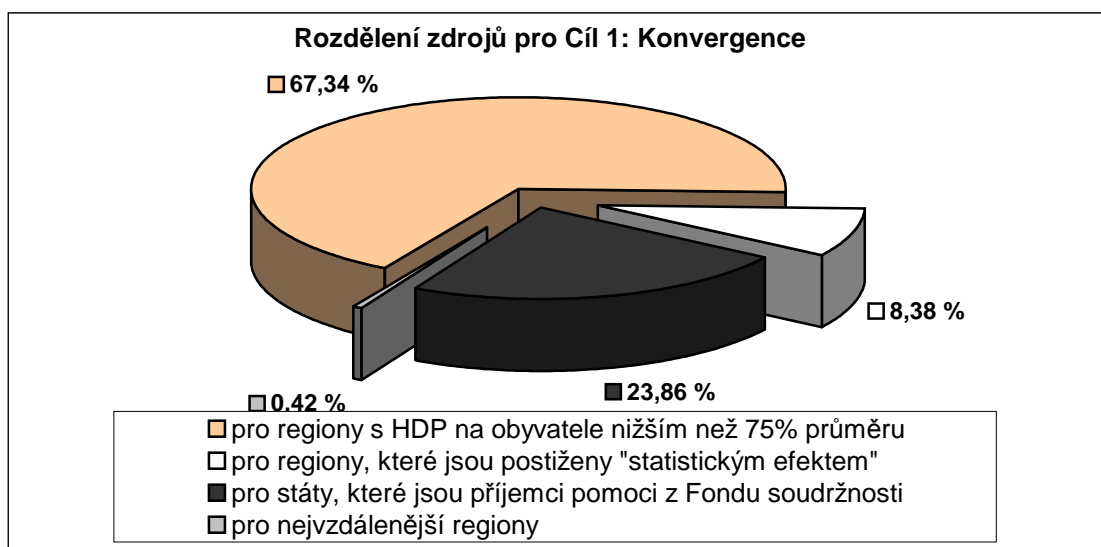
Na nové programovací období 2007 – 2013 nahradily Cíle z předchozího období nově definované, k jejichž dosažení má EU v evropském střednědobém rozpočtovém rámci vyčleněno 308,041 mld. € (přibližně 8 686,8 mld. Kč). Finanční prostředky ze Strukturálních fondů se tedy zaměřují na následující 3 hlavní Cíle:

Cíl 1: Konvergence, podpora hospodářské a sociální konvergence nejméně rozvinutých členských států a regionů EU (vylepšení podmínek pro růst zaměstnanosti, pro ekonomický růst, investice do materiálních a lidských zdrojů, ochrana životního prostředí atd.). Jedná se o regiony na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Způsobilými státy k čerpání finančních prostředků v rámci tohoto cíle mohou být i ti, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii.

Pod tento cíl spadá sedm regionálních operačních programů a osm tématických operačních programů. Na cíl Konvergence je vyčleněno České republice 25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč). Tento Cíl je financovaný z ERDF, ESF a FS a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hl. m. Prahy.

Celková částka určená pro tento cíl na nové rozpočtové období činí 251,16 mld. €, tedy 81,54 % dotace fondů (ERDF, ESF, FS), oproti předchozím 75 %:

Graf č.1. Rozdělení zdrojů pro Cíl 1: Konvergence

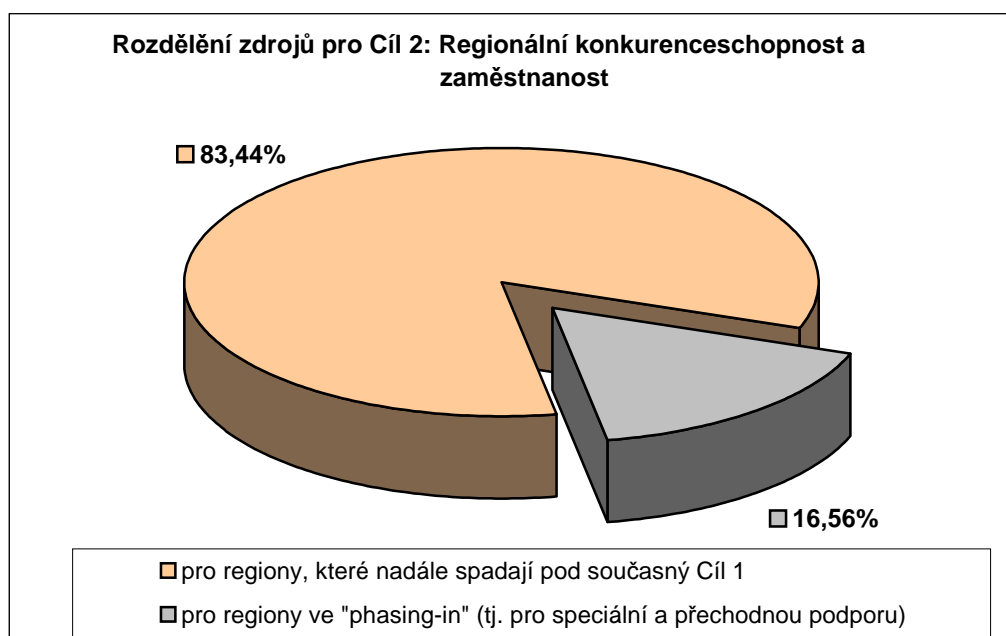
Zpracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000–2013⁷.

⁷ Hrabánková, M., Boháčková, I. Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000 – 2013. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU v Č. Budějovicích, 2005. 74 s. ISBN 80-7271-159-8.

Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, tento cíl by měl podpořit regiony na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Význam tohoto cíle spočívá v posílení konkurenceschopnosti a atraktivity regionů, v předvídání společenských a hospodářských změn, v podpoře inovací, v podnikavosti, v zlepšování životního prostředí, v podpoře zaměstnanosti a rozvoji trhu práce. Pod tento cíl spadají regiony, jejichž HDP převyšuje 75 % průměru EU (ostatní regiony, jak již bylo zmíněno výše, spadají pod Cíl Konvergence).

V ČR se jedná pouze o region hl. m. Praha s dvěma operačními programy. Na tento cíl připadá České republice 0,42 mld. € (cca 11,73 mld. Kč). Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF, celková částka na nové programovací období činí 49,13 mld. €, tedy 15,95 % z celkové sumy, která je rozdělena následovně:

Graf č.2. Rozdělení zdrojů pro Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

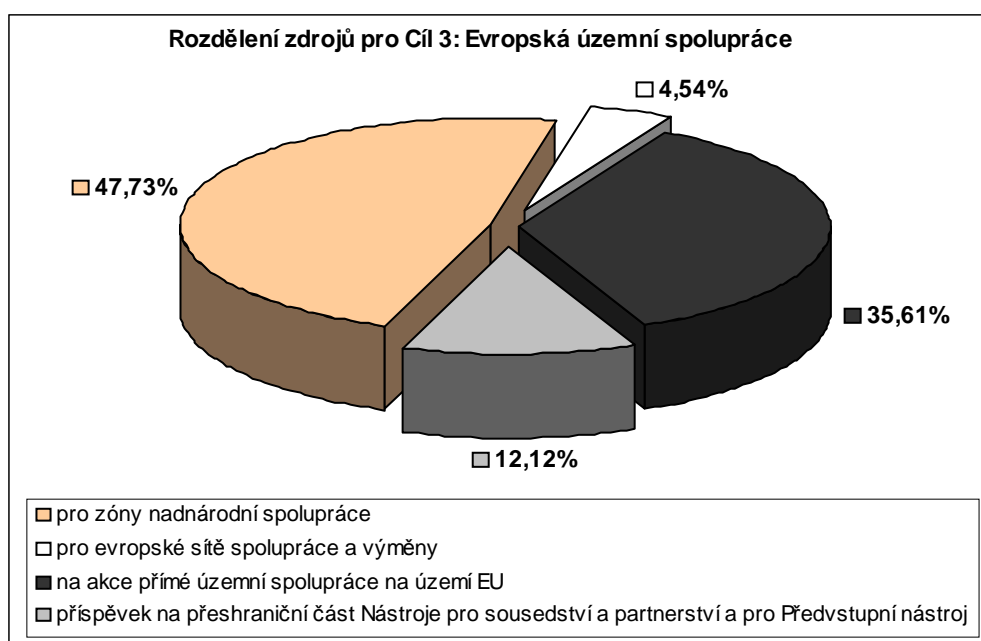
Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000–2013⁸

⁸ Hrabánková, M., Boháčková, I. Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000 – 2013. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU v Č. Budějovicích, 2005. 74 s. ISBN 80-7271-159-8.

Cíl 3: Evropská územní spolupráce, smyslem je podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nalézajících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Posilování meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů prostřednictvím místních a regionálních iniciativ je další podstatou tohoto cíle. Tento cíl spočívá i v podpoře výzkumu a výměně zkušeností mezi regiony a jednotlivými členskými zeměmi navzájem, v posílení vyváženého, harmonického a trvale udržitelného rozvoje ve prospěch evropského území.

Zdrojem pro Cíl 3 je ERDF a v České republice pod něj spadají všechny regiony, včetně Prahy. Podporu lze čerpat z devíti operačních programů a České republice připadá na nové období 0,39 mld. € (cca 10,97 mld. Kč), tedy 2,52 % z celkové sumy, určené na územní spolupráci. Rozdělení finančních prostředků na fondy EU je následující:

Graf č.3. Rozdělení zdrojů pro Cíl 3: Evropská územní spolupráce

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000–2013⁹

⁹ Hrabánková, M., Boháčková, I. Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000 – 2013. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU v Č. Budějovicích, 2005. 74 s. ISBN 80-7271-159-8.

Tabulka č.2. Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 – 2013:

Cíl	Fondy pro EU 27		Fondy pro ČR	
Konvergence	251,16 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54 %	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	49,13 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95 %	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56 %
Evropská územní spolupráce	7,75 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52 %	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46 %
Celkem	308,04 mld. € (cca 8 686,80 mld. Kč)	100 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100 %

Přepočteno dle směnného kurzu 1 EUR = 28,20 CZK.

Zdroj: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>>. [cit. 22. 08. 2007].

Tabulka č.3. Změny ve struktuře Cílů a finančních nástrojů

ZMĚNY VE STRUKTUŘE CÍLŮ A FINANČNÍCH NÁSTROJŮ			
2000 – 2006		2007 – 2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Soudržnost	Fond soudržnosti	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF - orientační sekce FIFG		
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Cíl 3	ESF		

INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER+	EAGGF - orientační sekce		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF - záruční sekce FIFG	Problematika rozvoje venkova a rybolovu není nadále součástí politiky soudržnosti, ale řadí se pod Společnou zemědělskou politiku	
9 CÍLŮ A INICIATIV	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

Pramen: MMR ČR, Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013. Praha: Odbor evropských fondů, květen 2007, 29 s.

5.1.3 Fondy EU¹⁰

Prostřednictvím Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti je uskutečňována politika HSS. Existují dva Strukturální fondy:

- **Evropský fond pro regionální rozvoj** (European Regional Development Fund, ERDF): je nejdůležitější a co do objemu peněz i největší ze Strukturálních fondů. Finanční prostředky z tohoto fondu jsou určeny pro všechny tři cíle nového programovacího období a směřují především na modernizaci a posilování hospodářství. Jsou jím podporovány investiční (infrastrukturní, tvrdé) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, modernizace systému krizového managementu apod.
- **Evropský sociální fond** (European Social Fund, ESF): podporovány jsou neinvestiční (neinfrastrukturní, měkké) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia,

¹⁰ Pramen: MMR ČR, Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Odbor evropských fondů, květen 2007.

speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

Fond soudržnosti (Cohesion Fund, FS) je na rozdíl od Strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) tento finanční nástroj nahradil činnost Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (EAGGF), který v minulém programovacím období patřil ke Strukturálním fondům. Finanční prostředky z EAFRD poplynou do oblasti lesnictví, potravinářství, zemědělství s cílem zvýšit konkurenceschopnost v těchto oblastech.

Evropský rybářský fond (European Fisheries Fund, EFF) jako nový nástroj společné rybářské politiky EU nahrazuje Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG) z minulého období. Smyslem tohoto fondu je zajistit trvale udržitelný rozvoj rybolovu (mořského, vnitrozemského) a akvakultury.

Evropský fond solidarity (European Union Solidarity Fund, EUSF) tento fond byl založen po záplavách, které v srpnu roku 2002 postihly střední Evropu. Hlavním cílem tohoto fondu je poskytnutí rychlé finanční pomoci a preventivních opatření proti přírodním katastrofám.

Nástroj předvstupní pomoci (Instrument for Pre-accession Assistance, IPA) tento nástroj nahradil předešlých 5 nástrojů (PHARE, ISPA, Sapard, Předvstupní pomoc Turecku, CARDS). Došlo tak k vytvoření jednotného rámce, který pokrývá celou škálu aktivit předvstupní pomoci EU. Smyslem podpory tohoto fondu je pomoc při přípravě na členství v EU a při zavádění evropských norem a legislativy. Tato pomoc není určena pro ČR.

Komunitární programy tato skupina programů je financována z rozpočtu EU formou grantů a slouží k řešení společných problémů členských a kandidátských států EU v oblastech souvisejících s politikami Společenství. Patří sem např.: 7. rámcový program pro vědu a výzkum a další.

Nové nástroje regionální politiky a finančního inženýrství tři nové nástroje regionální politiky pomohou členským státům zavést účinné řízení fondů a lépe využívat nástroje finančního inženýrství (různé formy financování). Jedná se o JASPERS, JEREMIE, JESSICA.

Finanční mechanismy EHP/Norsko (FM) jsou finanční prostředky poskytované třemi členskými zeměmi Evropského sdružení volného obchodu (Norsko, Island a Lichtenštejnsko) a nejedná se o fondy EU. Cílem je spolufinancování projektů ve vybraných prioritních odvětvích a posílit tak schopnost nových, zpravidla slabších členských států plně se účastnit vnitřního trhu rozšířeného EHP¹¹.

¹¹ EHP: Evropský hospodářský prostor

Tabulka č.4. Členění nejvýznamnějších fondů EU

FONDY EU		
JEDNOTLIVÉ FONDY	PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2004 – 2006	PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 – 2013
Strukturální fondy	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	⊗
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG)	⊗
Fond soudržnosti (CF)	✓	✓
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	⊗	✓
Evropský rybářský fond (EFF)	⊗	✓
Komunitární programy	✓	✓
Fondy předvstupní pomoci	PHARE	IPA
	SAPARD	
	ISPA	
Fond solidarity (EUSF)	✓	✓
Finanční nástroje regionální politiky	⊗	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Pramen: MMR ČR, Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013. Praha: Odbor evropských fondů, květen 2007. 29 s.

5.2 Nástroje regionální politiky v ČR v období 2007 – 2013

V tomto programovacím období 2007 – 2013 lze očekávat snahu institucí EU a kompetentních orgánů ČR o zjednodušení v oblasti implementace operačních a regionálních programů.

Na základě podkladů Evropské komise k finančním alokacím ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (SF a FS) v období 2007 – 2013 bude mít ČR možnost hospodařit s přibližně 26,7 mld. EUR (bez „domácího“ spolufinancování).¹²

Konečné vyčíslení zdrojů Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro ČR pro jednotlivé roky, cíle a operační programy pro období 2007 – 2013.

Tabulka č.5. Alokace pro ČR na roky 2007 – 2013 podle Cílů

2007–2013		Zaokrouhleno na mil. €, běžné ceny
Konvergence		25 883,5
	Strukturální fondy	17 140,3
	Fond soudržnosti	8 819,0
Konkurenceschopnost (Praha)		419,1
Přeshraniční a transnacionální spolupráce		389,1
	z toho: přeshraniční	275,6
	dodatečná přeshraniční	76
	transnacionální	37,5
Celkem soudržnost		26 691,7

Zdroj: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>>. [cit. 22. 08. 2007].

5.2.1 Struktura strategických programových dokumentů politiky Hospodářské a sociální soudržnosti

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) jsou rámcovým strategickým dokumentem pro realizaci politiky HSS na evropské úrovni. Jsou v nich definovány hlavní priority politiky HSS na programovací období 2007 – 2013. Navrhuje je Evropská komise, přijímá Rada EU a schvaluje Evropský parlament.

Každý členský stát vytváří svůj **Národní rozvojový plán (NRP)** popisující hlavní rozvojové problémy země, přičemž je využíván princip partnerství. NRP ČR definuje strategii rozvoje ČR pro období 2007 – 2013. Jeho strategie se opírá o klíčové domácí strategické dokumenty (Strategie udržitelného rozvoje, Strategie regionálního rozvoje pro léta 2007 – 2013 a další platné resortní a regionální strategie). Prioritní osy a cíle NRP vycházejí z definované strategie a následně jsou promítnuty do struktury

¹² Zdroj: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>>. [cit. 09. 11. 2007].

operačních programů. Nejvyšší formální institut koordinace přípravy ČR na další programovací období 2007-2013 je Řídící a koordinační výbor (zastoupení z orgánů státní správy, regionů soudržnosti ČR, hospodářské komory atd.).

Národní strategický referenční rámec (NSRR) je dokumentem představujícím soulad NRP a SOZS (nemusí vždy platit, že priority rozvoje státu odpovídají i prioritám politiky HSS, proto se hledá jakýsi soulad mezi těmito dokumenty) a vymežujícím podobu realizace politiky HSS na úrovni státu. Je základem pro sektorové (tématické) a regionální operační programy. Navrhuje ho členský stát při použití principu partnerství a je předmětem vyjednávání s Komisí. NSRR ČR popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky soudržnosti v ČR a představuje systém finančních toků fondů EU v ČR. Tento dokument má celkem čtyři hlavní cíle a to:

1. Konkurenceschopná česká ekonomika
2. Otevřená, flexibilní a soudržná společnost
3. Aktivní prostředí (infrastruktura)
4. Vyvážený rozvoj území (regionální intervence).

Operační programy (OP) představují popis souhrnných priorit, řízení a finančních zdrojů. V konečném důsledku o operačním programu rozhoduje Komise.

5.2.2 Operační programy¹³

Operační program (OP) je strategický dokument rámcově vymezený pro konkrétní tématickou oblast podpory (např. zaměstnanost, infrastruktura) a nebo konkrétní region soudržnosti (např. Jihozápad), který zpracovává členská země EU. Operační programy ale nejsou izolované sektorové nebo regionální dokumenty, nýbrž jsou nástrojem realizace NRP/NSRR a politik jednotlivých států. Jejich působnost se vztahuje k jednotlivým cílům regionální politiky.

Na základě vypracovaných a schválených OP mohou členské země čerpat prostředky z fondů EU. Přitom odpovědnost za řízení a využívání těchto finančních prostředků je přesunuta na samotný členský stát. Ten zřizuje další instituce a orgány, které se zabývají činnostmi, které jsou nezbytné k tomu, aby se peníze z fondů dostaly k příjemcům podpory.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR je pověřeno koordinací působnosti těchto OP a pro výkon této funkce byl na ministerstvu zřízen Národní orgán pro koordinaci. MMR ČR zároveň zodpovídá i za tvorbu Národního rozvojového plánu, Národního strategického referenčního rámce a dalších dokumentů na léta 2007 až 2013.

¹³Zdroj: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>>. [cit. 09. 11. 2007].

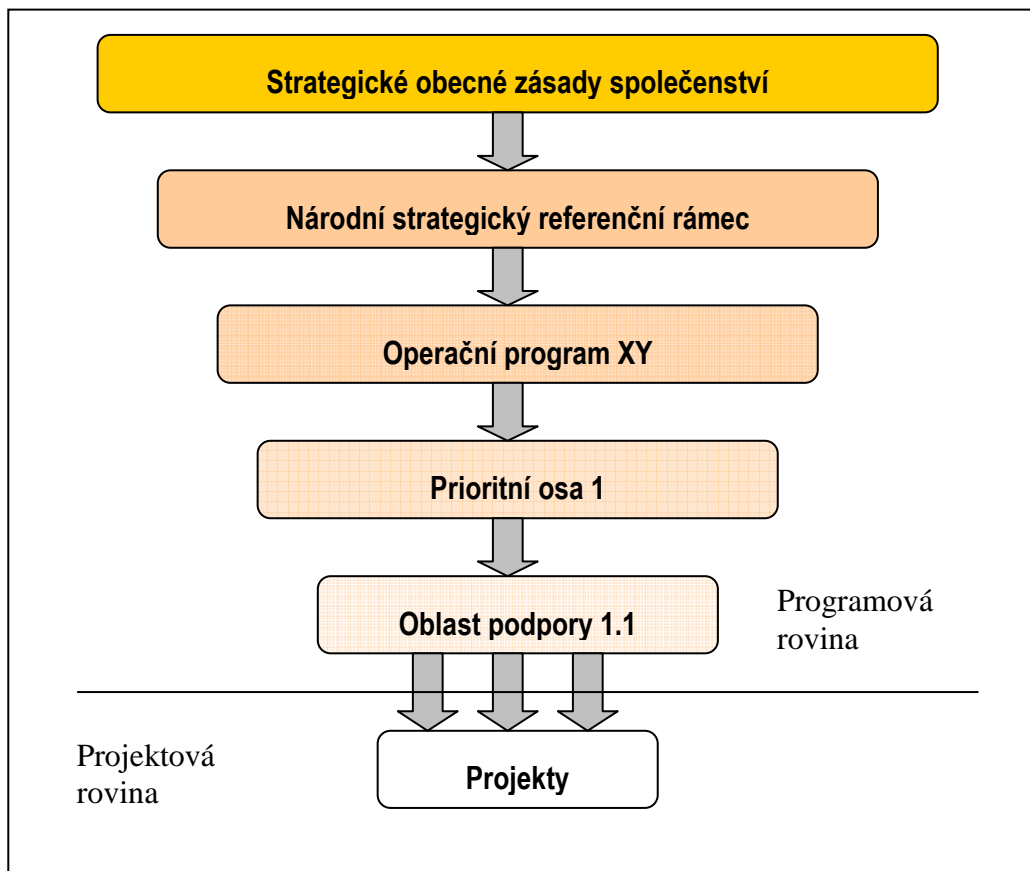
Názvy jednotlivých operačních programů:

1. Tematické operační programy
2. Regionální operační programy
3. Operační programy Praha
4. Evropská územní spolupráce.

OP mají následující strukturu:

- Úvod – zdůvodnění potřeby programu (analýza současné sociální a ekonomické situace v dané oblasti) a identifikace problému, k jehož odstranění program přispěje.
- Popis strategie zvolené k odstranění identifikovaných problémů, definice cílů OP, vazba na ostatní operační programy, vztah k horizontálním tématům
- Konkretizace zaměření operačního programu (prioritní osy, oblasti podpory, typy projektů realizovatelných v rámci dané oblasti podpory, vymezení příjemců podpory, monitorovací indikátory apod.).
- Finanční zajištění programu, rozdělení prostředků mezi jednotlivé prioritní osy.
- Popis řízení operačního programu (role institucí zapojených do řízení programu, způsob monitorování, hodnocení, kontrola, publicita).
- Přílohy.

Schéma č.1. Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů a způsob, jakým do nich zapadají projekty

Zpracovala: Bc. Dagmar Landová

5.2.2.1 Operační programy dle jednotlivých cílů regionální politiky¹⁴

Celkový počet operačních programů na nové programovací období, které bude Česká republika využívat, činí 26 a jsou rozděleny dle tří již zmíněných cílů HSS.

1. Cíl Konvergence

Je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. Regionální operační programy (ROP) jsou na úrovni regionů soudržnosti a je na ně vyčleněno 4,66 mld. €, cca 131,38 mld. Kč. Na tematické operační programy se jedná o sumu 21,23 mld. €, cca 598,62 mld. Kč.

Regionální operační programy:

- ROP NUTS II Jihovýchod

¹⁴ Zdroj: <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>. [cit. 09.11. 2007].

- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy
- ROP NUTS II Střední Morava.

Tematické operační programy:

- OP Doprava
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Životní prostředí
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc.

2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

V České republice pod něj spadá Hl. m. Praha se dvěma operačními programy a je pro ní vyčleněno 343,3 mil. €, cca 9 657,6 mld. Kč.

Operační programy Praha:

- OP Praha Konkurenceschopnost (projekty spolufinancované z ERDF – tj. investiční)
- OP Praha Adaptabilita (projekty spolufinancované z ESF – tj. neinvestiční).

3. Cíl Evropská územní spolupráce

Do tohoto cíle spadají všechny regiony v České republice a podporu lze čerpat z devíti operačních programů. Částku 389 mil. €, cca 11 mld. Kč může ČR čerpat.

Evropská územní spolupráce:

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
- OP Meziregionální spolupráce (EU, Norsko a Švýcarsko)
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)
- ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)
- INTERACT II (všechny členské státy).

5.3 Evropský sociální fond

5.3.1 Charakteristika ESF

Fond byl založen v roce 1958 a slaví tedy v Evropě své 50. výročí. Díky tomuto fondu byla podpořena celá řada kvalitních projektů, které umožnily zaměstnat milióny lidí v celé Evropské unii. V souladu se strategií EU podporuje aktivity a politiky v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Přispívá k překlenutí rozdílů v životní úrovni, které existují jak mezi lidmi, tak regiony Evropské unie. Finanční prostředky ESF lze použít na spolufinancování dvou Cílů politiky HSS. Podílí se aktivně na řešení řady problémů, týkajících se zejména:

- integrace nezaměstnaných, zejména osob postižených dlouhodobou nezaměstnaností,
- integrace mladých lidí do pracovního procesu a osob vyloučených z trhu práce,
- podpory rovných příležitostí na trhu práce,
- podpory a zlepšování školení, vzdělávání a poradenství jako politiky celoživotního vzdělávání,
- adaptace pracovníků na průmyslové změny,
- stabilizace a růst zaměstnanosti,
- podpory opatření na zlepšení přístupu žen na trh práce,
- posílení lidského potenciálu ve výzkumu, vědě a technologii,
- podpory celoživotní vzdělávání atd.

Řídící orgán ESF

Řízením pomoci z tohoto fondu je pověřeno *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dalšími partnery jsou například MMR, MŽP, MŠMT, CzechInvest, úřady práce, a další.

5.3.2 Podmínky využívání Evropského sociálního fondu¹⁵

Evropský sociální fond v současném probíhajícím období financování je z hlediska legislativy ošetřen souborem Nařízení, které byly nově přijaty v letech 2006 a 2007. Jedná se v zásadě o dvě Nařízení, která jsou doplněna aktualizovanými texty. První je Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 a v druhé řadě jde o Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999.

Hlavní úkoly ESF

Fond přispívá k prioritám Společenství z hlediska hospodářské a sociální soudržnosti tím, že podporuje zvyšování zaměstnanosti, růst počtu pracovních míst a pracovních příležitostí. Činí tak prostřednictvím podpory politik členských států ve snaze podpořit sociální začlenění a snížení rozdílů v zaměstnanosti na celostátní, regionální a místní úrovni. Fond podporuje zejména opatření, jejichž prostřednictvím je realizována Evropská strategie zaměstnanosti a každoročně stanovené hlavní směry zaměstnanosti.

Dále v rámci priorit Společenství podporuje potřeby týkající se posílení sociální soudržnosti, zvýšení konkurenceschopnosti a produktivity, podpory hospodářského růstu a udržitelného rozvoje.

Rozsah pomoci ESF

1. Z hlediska cílů Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost podporuje ESF opatření členských států v rámci následujících priorit:
 - *zvyšování přizpůsobivosti pracovníků, podniků a podnikatelů ohledně předjímaní hospodářských změn* a to podporou celoživotního učení a zvýšených investic podniků (prostřednictvím vývoje systémů a strategií, učňovského vzdělávání, rozvoje kvalifikací atd.) nebo navrhováním a šířením inovativních a produktivnějších forem organizace práce (včetně zlepšení ochrany zdraví, bezpečnosti práce, atd.)
 - *zlepšení přístupu k zaměstnání a trvalé začlenění osob hledajících zaměstnání a neaktivních osob do trhu práce, předcházení nezaměstnanosti, zejména nezaměstnanosti dlouhodobé a nezaměstnanosti mládeže, podpora aktivního stáří* zejména podporou modernizace a posílení institucí trhu práce, prováděním preventivních opatření (např. odborná příprava, hledání zaměstnání), přístupu založeného na rovnosti pohlaví a opatřeních, týkajících se zvýšení účasti migrantů na zaměstnanosti atd.
 - *posílení sociálního začlenění znevýhodněných osob za účelem jejich trvalého začlenění do pracovního procesu a boj se všemi formami diskriminace na trhu*

¹⁵ Pramen: MMR ČR. Specifická nařízení ke Strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007 – 2013. Praha: Odbor Rámce podpory Společenství MMR ČR, červenec 2006.

práce, podporou začleňování znevýhodněných osob a osob pečujících o závislé osoby, do pracovního procesu prostřednictvím různých opatření a dále podporou přístupu k rozmanitosti na pracovišti a boje proti diskriminaci v přístupu na trh práce

- *posílení lidského kapitálu, zejména podporou zavádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem rozvíjet zaměstnanost, trvalého zlepšování dovednosti vzdělávacích pracovníků a dále podporou vytváření sítí mezi vysokoškolskými institucemi*
 - *podpora partnerství, paktů a iniciativ prostřednictvím vytváření sítí důležitých činitelů (např. sociálních partnerů či nevládních organizací)*
2. Z hlediska cíle Konvergence podporuje ESF v členských státech opatření v rámci těchto priorit:
- *zvyšování investic do lidského kapitálu, podporou vytváření reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy, podporou zvýšené celoživotní účasti na vzdělávání (např. prostřednictvím opatření na snížení počtu osob s nedokončeným vzděláním), a v neposlední řadě podporou rozvoje lidského potenciálu v oblasti výzkumu a inovací (např. prostřednictvím postgraduálního studia výzkumných pracovníků)*
 - *posilování institucionální kapacity a výkonnosti veřejné zprávy a veřejných služeb na celostátní, regionální a místní úrovni podporou mechanismů ke zlepšení vypracování, monitorování a hodnocení politik a programů a podporou budování kapacit pro provádění politik a programů v odpovídajících oblastech atd.*
3. V bodech 1. a 2. se mohou členské státy zaměřit na priority, které jsou pro řešení jejich konkrétních obtíží nejvhodnější.
4. V bodě 2. může ESF podporovat opatření na celém území těch členských států, které jsou způsobilé pro podporu či přechodnou podporu z Fondu soudržnosti dle nařízení (ES) č. 1083/2006.
5. Dle cílů a priorit uvedených v bodech 1. a 2. podporuje ESF propagaci a uplatňování inovativních činností v členských státech.
6. Fond také podporuje nadnárodní a meziregionální opatření prostřednictvím sdílení informací, zkušeností a výsledků.
7. Odlišně od čl. 34 odst. 2 nařízení (ES) č. 1083/2006 může být financování opatření v rámci priority sociálního začlenění uvedené v bodě 1. odst. 3. v působnosti nařízení (ES) č. 1080/2006 o ERDF zvýšeno na 15 % dotyčné prioritní osy.

Provázanost podpory z ESF

Úkolem členských států je zajistit, aby opatření podporovaná ESF byla provázána s Evropskou strategií zaměstnanosti. Každý členský stát dále zajišťuje soulad této strategie se strategií Národního strategického referenčního rámce a opatřeními

operačních programů v rámci jeho programu reforem a akčního plánu pro sociální začlenění.

Soustředění podpory z ESF

Finanční prostředky z hlediska operačních programů se soustřeďují do takových oblastí, ve kterých může podpora z ESF značně přispět k dosažení cílů v rámci programu. Aby podpora z ESF byla maximálně účinná, berou operační programy v úvahu především oblasti a regiony, které mají vážné problémy a zaostávají za ostatními.

Řádná správa věcí veřejných a princip partnerství

Každý členský stát by měl zajistit účast sociálních partnerů a jiných činitelů na fázích přípravy, provádění a monitorování podpory z Evropského sociálního fondu. Řídící orgán každého operačního programu podporuje účast těchto sociálních partnerů na opatřeních a dále podporuje také účast nevládních organizací, kterým umožňuje přístup k financovaným činnostem v oblasti sociálního začlenění, rovnosti žen, mužů a rovnosti příležitostí.

Rovnost žen, mužů a rovnost příležitostí

Členský stát by měl zajistit, aby operační programy obsahovaly popis způsobu, jakým je při přípravě, provádění, monitorování a hodnocení podporována rovnost žen a mužů a rovnost příležitostí.

Inovativnost

U každého operačního programu je kladen důraz na propagaci a na inovativní činnosti. Řídící orgán volí vhodná témata pro jejich financování v rámci principu partnerství a definuje vhodnou úpravu provádění.

Nadnárodní a meziregionální opatření

ESF nepodporuje ty operace, které jsou současně podporovány prostřednictvím jiných nadnárodních programů Společenství, zejména v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Technická pomoc

U ESF je prováděna prostřednictvím výměny zkušeností, činnostmi na zvyšování povědomí, semináři, vytvářením sítí a podporou vzájemného učení, nadnárodní a meziregionální spolupráci s cílem posílit příspěvek ESF k cílům Společenství z hlediska zaměstnanosti a sociálního začlenění.

Výroční a závěrečné zprávy

Zprávy o provádění pomoci z fondů (článek 67 nařízení (ES) č. 1083/2006) obsahují, je-li to vhodné, zohledňování rovnosti žen a mužů, opatření na zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti přistěhovalců a příslušníků menšin, opatření na posilování integrace v oblast zaměstnanosti a sociálního začlenění dalších znevýhodněných skupin (vč. zdravotně postižených osob), inovativních činností a nadnárodních a meziregionálních opatření včetně environmentálních.

Způsobilost výdajů

ESF poskytuje podporu pro způsobilé výdaje, které mohou zahrnovat jakékoliv finanční zdroje, na které přispívají společně zaměstnavatelé a pracovníci. Podpora má formu nevratných individuálních nebo globálních grantů, vratných grantů, slev na úrocích z půjček, drobných úvěrů, záručních fondů a nákupu zboží a služeb v souladu s pravidly týkajícími se veřejných zakázek.

Výdaje, na které *nelze* poskytnout podporu z ESF:

- a) DPH s nárokem na odpočet,
- b) úroky z úvěrů,
- c) nákupu nábytku, vybavení, vozidel, infrastruktury, nemovitostí a pozemků.

Na druhou stranu ale existuje výjimka z pravidla, kdy prostřednictvím křížového pravidla (viz. dále kapitola 5.3.6.4) lze umožnit financování těchto „nezpůsobilých výdajů“ (nákup investic atd.) z ESF, ale v tu chvíli se bude financování této části peněz řídit pravidly ERDF.

Pro příspěvek z ESF ve smyslu odst. 1 za předpokladu, že byly vynaloženy v souladu s vnitrostátními pravidly (vč. účetních pravidel) se za způsobilé považují dále odměny nebo platy vyplacené třetí osobou ve prospěch účastníků operace a potvrzené příjemci, v případě grantů nepřímé náklady vykázané paušálně až do výše 20 % přímých nákladů operace a v neposlední řadě odpisové náklady odpisovatelného majetku uvedeného v odst. 2 písm. c), přiděleného výhradně na dobu trvání operace, pokud na pořízení tohoto majetku nebyly použity též veřejné příspěvky.

5.3.3 ESF v programovacím období 2004 – 2006¹⁶

Evropský sociální fond byl v minulém programovacím období jedním ze čtyř Strukturálních fondů (ERDF, EAGGF, FIGF a ESF), jejichž společným cílem bylo snížení rozdílů v životní úrovni mezi lidmi a regiony EU. Základní programy, které umožňovaly čerpání prostředků z ESF v oblasti lidských zdrojů pro toto programovací období v České republice a hlavním městě Praze byly čtyři:

¹⁶ Zdroje: <<http://www.esfcr.cz>>, <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>. [cit. 07.01. 2007].

Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ)

Tento operační program obsahoval popis a analýzu situace v sektoru lidských zdrojů v ČR. OP RLZ podporoval vysokou a kvalitní úroveň zaměstnanosti založenou na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, včetně integrace sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje. Dále podporoval rovné příležitosti pro muže a ženy, rozvoj celoživotního učení, adaptabilitu zaměstnanců a zaměstnavatelů na změny ekonomických a technologických podmínek.

Jednotný programový dokument pro Cíl 3 – Praha (JPD3)

Hlavním cílem tohoto programu bylo vytvoření efektivního trhu práce založeného na kvalifikované pracovní síle, konkurenceschopnosti zaměstnavatelů, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu, sociální integraci ohrožených skupin a rovnosti příležitostí při respektování zásad udržitelného rozvoje.

Program Iniciativy Společenství EQUAL

Iniciativa EQUAL byla jednou ze čtyř iniciativ Společenství, které byly v programovacím období 2000 – 2006 spolufinancované ze Strukturálních fondů. Podporovala na celém území EU mezinárodní spolupráci při vývoji a prosazování nových nástrojů boje se všemi formami diskriminace a s nerovnostmi na trhu práce. Cílem Iniciativy bylo tedy vyvinout a prosadit nástroje na podporu příslušníků znevýhodněných skupin, kteří se střetávají s diskriminací či nerovným zacházením buďto přímo v zaměstnání nebo při hledání zaměstnání.

Společný regionální operační program (SROP)

Společný regionální operační program byl programovým dokumentem zahrnujícím rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti České republiky. Navrhované priority SROP respektovaly hlavní osu pomoci Společenství regionům Cíle 1 – tzv. přispívat významným způsobem ke snižování hospodářských a sociálních disparit regionů v porovnání s průměrem EU i mezi regiony uvnitř ČR.

5.3.3.1 Přehled financovaných projektů z ESF

V minulém programovacím období došlo k realizaci celé řady významných projektů, které byly financovány Evropským sociálním fondem a jejich zmínění je velmi důležité pro přiblížení smyslu tohoto fondu. Projekty by měly být zveřejňované z hlediska pravidla publicity a tak zpřístupněny veřejnosti např. prostřednictvím internetových portálů. Díky tomu se mohou případní žadatelé seznámit s realizátory projektů, jejich záměry a aktivitami, lidé a organizace mohou nacházet inspiraci pro svou vlastní práci, ale také například nalézt vhodného partnera v regionu k realizaci svého projektového záměru. Některé dřívější projekty stojí za povšimnutí a proto je zde věnována pozornost přehledu některých z nich.

Například jedním z realizátorů projektů bylo Mateřské centrum Bělásek z regionu Děčín, které realizovalo projekt na podporu rovných příležitostí žen na trhu práce. Projekt se zaměřil zejména na ženy, které se vracejí na trh práce, na matky s malými dětmi a na nezaměstnané ženy ve věku do 50 let a popsal rozdílné potíže, které jim brání v získání zaměstnání.

Další kdo využil možnosti čerpání prostředků z tohoto fondu byl Olomoucký region a to tak, že rozšířil svou již existující službu „Podporované zaměstnání“ do dvou sousedících okresů Přerov a Šumperk. Projekt se zaměřil na podporu pracovních míst v regionu a to tím, že došlo k zaškolení nezaměstnaných, k vytvoření programu prevence nezaměstnanosti určeného pro studenty, k podpoře při hledání pracovních míst, k podpoře dlouhodobé udržitelnosti pracovních míst atd.

Dům na půli cesty ve Velkém Dvoře u Pohořelic podporuje sociální integraci mladých lidí, kteří po dosažení plnoletosti odcházejí z dětských domovů. Cílem tohoto projektu je pomoc znevýhodněným lidem s úspěšnou integrací na trh práce a jakousi motivací pro podobné sociální instituce.

Mezi další projekty financované Evropským sociálním fondem v programovacím období 2004-2006 patří např.:

- **Zaměstnej sám sebe vytvořením vlastního podniku** (OP RLZ, realizátor projektu: Sdružení CEPAC-Morava),
- **Pracovník v oboru rekultivací** (OP RLZ, realizátor projektu: Rekvalifikační a informační centrum s.r.o.),
- **Kvalita pro Prahu 2005** (JPD3, realizátor projektu: Poradna pro integraci, občanské sdružení),
- **Podpora zaměstnanosti Romů** (JPD3, realizátor projektu: Romské občanské sdružení Velká Ohrada),
- **Podnikání bez překážek** (CIP EQUAL, realizátor projektu: Jihočeská hospodářská komora),
- **E-learning – nástroj moderního vzdělávání a rozvoje zaměstnanců** (OP RLZ, realizátor projektu: Občanské sdružení STUDNICE),
- **Tréninkový obchod pro osoby se závažnou duševní poruchou** (JPD3, realizátor projektu: ESET-HELP o. s.),
- **Najdi si práci v Pardubickém kraji** (OP RLZ, realizátor projektu: Úřad práce v Pardubicích) a mnohé další.

Příklady projektů ESF ze zemí EU:

Anglie „Trénink pro život“ (realizátor projektu: IMS Ltd.)

Projekt jehož účastníci prošli trenérským fotbalovým kurzem, což byl první stupeň k získání trenérské licence. Školitelé se rovněž zaměřili na rozvíjení základních dovedností jednotlivců a na jejich schopnosti stát se zaměstnanými.

Skotsko „Edinburské výcvikové centrum pro ženy“ (realizátor projektu: EWTC)

Projekt poskytl starším lidem dovednosti nezbytné pro návrat do zaměstnání, účastnice podstoupily 40 hodinový kurz informačních technologií.

Švédsko „Rehabilitace a výcvik, pracovní stáže v Blekingu“ (realizátor projektu: Leif Ottonson) Tento projekt napomáhal imigrantům s nedostatečnými jazykovými znalostmi nalézt, získat a udržet si práci. Každému účastníkovi byl připraven individuální plán a byl mu přidělen asistent, který jej doprovázel k zaměstnavateli, popřípadě i na pracovní místo.

5.3.3.2 Zhodnocení využití prostředků z ESF v Jihočeském kraji za programovací období 2004 – 2006 v rámci¹⁷

5.3.3.2.1 OP Rozvoj lidských zdrojů

V následující kapitole jsou zmapovány projekty vytvořené v Jihočeském kraji s účastí Evropského sociálního fondu, v rámci operačního programu OP RLZ financovaného tímto fondem v minulém programovacím období 2004 až 2006.

Tabulka č.6. Zhodnocení využití prostředků z ESF v Jihočeském kraji v rámci OP RLZ (v mil. Kč)

Opatření ¹⁸	Počet úspěšných projektů	Požadované prostředky dle zdrojů				Podíl žadatelů	Celkové uznatelné náklady na projekty
		SF	SR	OR	JČK		
1.1	18	52,649	17,550	0,00	0,00	0,00	70,199
2.1	3	13,862	3,466	0,00	0,00	0,00	17,328
2.2	2	5,561	1,854	0,00	0,00	0,00	7,415
2.3 ¹⁹	9	3,351	1,117	0,00	0,00	0,00	4,469
3.1	6	6,116	2,039	0,00	0,00	0,00	8,155
3.2	3	10,960	3,653	0,00	0,00	0,00	14,613
3.3	24	10,303	3,434	0,00	0,00	0,00	13,738
4.1	23	32,716	10,882	0,00	0,00	5,143	48,671
4.2	3	21,417	7,139	0,00	0,00	0,00	28,555
Celkem	91	156,866	51,134	0,00	0,00	5,143	213,143

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: G-Project, s.r.o. Evropské projekty v Jihočeském kraji. České Budějovice: Krajský úřad, duben 2006. 239 s.

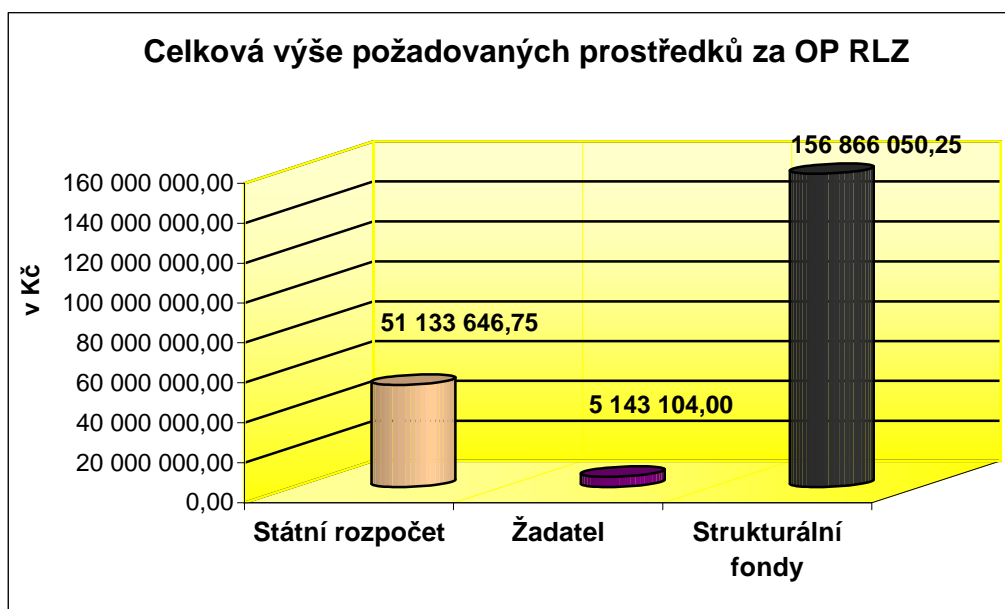
¹⁷ G-PROJECT, s.r.o. Evropské projekty v Jihočeském kraji. České Budějovice: Krajský úřad, duben 2006. 239 s.

¹⁸ Názvy jednotlivých opatření viz. kapitola 6.2.1

¹⁹ V rámci opatření 3.3 nebyly poskytnuty údaje k některým projektům a z toho lze usuzovat, že celková výše požadovaných prostředků představuje v reálu mnohem větší hodnotu.

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nejvíce projektů bylo realizováno v rámci Opatření 3.3 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání a nejméně z Opatření 2.2 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce (jednalo se o následující 2 projekty: Posílení konkurenceschopnosti zaměstnavatelek na Písecku a „I myš může být kamarádka“ – Podpora rovných příležitostí pro ženy mobilním vzděláváním v oblasti IT). Žadatelé se podíleli na financování projektů pouze u Opatření 4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti. Současné programovací období 2007 až 2013 bude rozhodující příležitostí pro další zkvalitňování života v našem regionu a i nadále máme možnost ho podpořit prostřednictvím řady dalších kvalitních projektů. Je jenom na nás, jak tuto příležitost využijeme.

Graf č.4. Celková výše požadovaných finančních prostředků dle zdrojů za OP RLZ v rámci Jihočeského kraje (v Kč)

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: G-Project, s.r.o. Evropské projekty v Jihočeském kraji. České Budějovice: Krajský úřad, duben 2006. 239 s.

5.3.3.3 Alokace poskytnutých finančních prostředků z ESF a zhodnocení jejich využití v programovacím období 2004 – 2006²⁰

Celková alokace na programovací období 2004 - 2006 činila 1684,9 mil. EUR, z toho ESF cca 27 %, tj. 456,98 mil. EUR. Na financování se podílel 25 – 50 % i státní rozpočet ČR v závislosti na jednotlivých opatřeních.

Tabulka č.7. Alokace prostředků z ESF v období 2004 – 2006 v mil. EUR

	2004	2005	2006	Celkem
OP RLZ				
Alokace z ESF:	74,31 mil. €	106,43 mil. €	138,08 mil. €	318,82 mil. €
Alokace z národních zdrojů:				
a) státní rozpočet	24,15 mil. €	34,59 mil. €	44,87 mil. €	103,61 mil. €
b) místní rozpočet	0 mil. €	0 mil. €	0 mil. €	0 mil. €
JPD Cíl 3 hl.m. Praha				
Alokace z ESF:	19,21 mil. €	19,60 mil. €	19,99 mil. €	58,79 mil. €
Alokace z národních zdrojů:				
a) státní rozpočet	16,64 mil. €	16,97 mil. €	17,31 mil. €	50,93 mil. €
b) místní rozpočet ²¹	2,57 mil. €	2,62 mil. €	2,67 mil. €	7,87 mil. €
EQUAL				
Alokace z ESF:	7,62 mil. €	10,70 mil. €	13,78 mil. €	32,10 mil. €
Alokace z národních zdrojů:				
a) státní rozpočet	2,82 mil. €	3,96 mil. €	5,10 mil. €	11,87 mil. €
b) místní rozpočet	0 mil. €	0 mil. €	0 mil. €	0 mil. €
Celkem za programy				
Alokace z ESF:	101,14 mil. €	136,73 mil. €	171,85 mil. €	409,71 mil. €
Alokace ze SR:	43,61 mil. €	55,52 mil. €	67,28 mil. €	166,41 mil. €
Alokace z MR:	2,57 mil. €	2,62 mil. €	2,67 mil. €	7,87 mil. €
SROP Alokace z ESF:	-	-	-	47,28 mil. €
ESF: podpora z EU v mil. EUR celkem				457 mil. €

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: <<http://www.esfcr.cz>>. [cit 08.01.2008].

²⁰ Pramen: MMR ČR. Národní strategický referenční rámec 2007 - 2013, Praha, červenec 2007, 137 s.

²¹ Místní rozpočet – pouze u JPD Cíl 3 z rozpočtu hl. města Prahy.

Tabulka č.8. Čerpání prostředků ze SF v rámci OP k 31. lednu 2007 v mil. Kč

Programy financované převážně z ESF	Alokace 2004 – 2006	Alokace 2004 + 2005	Uzavřené smlouvy/ Rozhodnutí	Předpoklad – Uskutečněné výdaje	Skutečnost – Uskutečněné výdaje	Žádáno od EK + záloha
Cíl 1						
SROP	12 869,2	8 182,3	13 637,3	4 804,9	4 578,0	4 995,7
OP RLZ	9 029,1	5 603,1	9 193,2	1 024,2	1 029,4	2 249,3
Cíl 2 a 3						
JPD 3	1 660,9	1 179,9	1 621,5	288,7	294,0	544,4
Iniciativy Společenství						
EQUAL	865,0	576,0	919,4	254,9	218,9	271,7

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: MMR ČR. Národní strategický referenční rámec 2007-2013, Praha, červenec 2007. 137 s.

Ve výše uvedené tabulce č.7 je vyjádřen průběh čerpání prostředků Strukturálních fondů, konkrétně z programů financovaných převážně ESF. Dosud uzavřené smlouvy více než trojnásobně převyšují alokaci na rok 2004 a uskutečněné výdaje překračují tuto částku. Česká republika byla schopna vyčerpat veškerou alokaci na rok 2004, čímž beze zbytku naplnila pravidlo N+2.²²

Implementace operačních programů začala po vstupu do EU, tzn. že v současnosti ještě není možné hodnotit dopady těchto intervencí. Do určité míry se dá usuzovat z dosavadního průběhu čerpání Strukturálních fondů, které je na základě monitorovacích údajů vyhodnocováno v měsíčních intervalech.

5.3.4 ESF v programovacím období 2007 – 2013

V novém programovacím období nedošlo ke změnám ohledně samotného poslání tohoto fondu, jeho smysl a funkce zůstávají obdobné. I nadále je hlavním finančním nástrojem Evropské unie pro investice do lidí, podporuje zaměstnanost a pomáhá lidem rozšiřovat vzdělání a dovednosti. Změny se spíše týkají legislativy, operačních programů a alokace finančních prostředků.

²² Pravidlo N+2 představuje nutnost vyčerpání prostředků do konce druhého roku po roce, ve kterém byly finanční prostředky pro daný program vyčleněny. Jinak řečeno to znamená, že každý závazek členské země přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do dvou let od přijetí tohoto závazku. Toto pravidlo bylo zavedeno na období 2004 - 2006 a bude v ČR platit také v období 2011-2013. Pro období 2007-2010 je v platnosti pravidlo N+3.

Legislativa

Ohledně legislativy došlo ke zpracování obecného a specifických nařízení, týkajících se Strukturálních fondů pro nové období. Obecné nařízení ke Strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007 – 2013:

- *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999, které vymezuje společné zásady, pravidla a normy pro provádění ERDF, ESF a FS. Nařízení má obecný charakter a obsahuje zejména základní pojmy, definice, popis fungování celého systému a požadavky na členské státy jak při přípravě programových dokumentů, tak při samotné implementaci programů.*

Specifická nařízení ke Strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007 – 2013:

- *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999. Evropský sociální fond přispívá k naplnění cílů HSS podporu politik a priorit, které usilují o zvýšení zaměstnanosti, zlepšení kvality a produktivity práce a zajištění sociální integrace a soudržnosti. Návrh nového nařízení k ESF zohledňuje tyto tři hlavní výzvy na cestě k naplnění cílů HSS a zároveň nabádá ke snaze o větší soulad mezi ESF, Evropskou strategií zaměstnanosti a Lisabonskou strategií.*
- *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999.*
- *Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/1994.*
- *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském seskupení pro územní spolupráci (EGTC).*

Operační programy

Základní programové dokumenty, které umožní čerpání finančních prostředků z ESF do oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice a hlavním městě Praze v tomto programovém období jsou:

- **OP Lidské zdroje a zaměstnanost,**
- **OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,**
- **OP Praha Adaptabilita.**

5.3.4.1 Plánovaný rozpočet ESF na programovací období 2007 – 2013

Na základě podkladů Evropské komise k finančním alokacím ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v období 2007 - 2013 budeme moci čerpat z Evropského sociálního fondu částku přibližně **4,52 mld. EUR** (bez domácího spolufinancování).

Tato celková hodnota finančních prostředků u jednotlivých členských států je dále rozdělena do jednotlivých let programovacího období dle kritérií a metodiky, která je uvedena v příloze obecného nařízení ke Strukturálním fondům a fondu soudržnosti (tzv. „berlínská metodika“).

Tabulka č.9. Alokace z ESF pro ČR na roky 2007 – 2013 podle OP

Operační program	Fond	Celkem (EUR, běžné ceny)
Cíl Konvergence	ESF	4 400 196 876
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	2 588 351 104
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	1 811 845 772
Cíl Konkurenceschopnost	ESF	121 956 194
OP Praha - Adaptabilita	ESF	121 956 194
Celkem cíle Konvergence a Konkurenceschopnost	ESF	4 522 153 070

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: MMR ČR. Národní strategický referenční rámec 2007 - 2013, Praha, červenec 2007. 137 s.

5.3.5 Srovnání programových období z hlediska ESF

Česká republika má možnost čerpat z tohoto fondu od 1. května roku 2004, kdy jsme vstoupili do Evropské unie. Již před vstupem EU zpracovala programy čerpání pomoci ze Strukturálních fondů EU pro období 2004 - 2006. Pro podporu zaostávajícím regionům byly určeny operační programy a z nich čtyři byly financovány ESF. Poskytnuté finanční prostředky z tohoto fondu činily 456,98 mil. EUR. Od data vstupu byl systém finančních toků SF a FS nastaven tak, že příjemcům byly prostředky zpětně propláceny Platebním orgánem prostřednictvím platebních jednotek.

V novém programovacím období 2007 - 2013 bylo v ČR určeno celkem 24 operačních programů a z toho právě tři jsou financovány z ESF, jedná se o OP LZZ, OP VpK a OP PA. Oproti předchozímu období se tedy jejich počet o jeden OP snížil. Naopak částka přidělená k čerpání z tohoto fondu se podstatně zvýšila, a to na 3, 77 mld. EUR. Důvodem je také to, že předchozí programovací období bylo zkrácené a trvalo pouze tři roky, oproti současnému sedmiletému. Na základě zkušeností s realizací projektů a průběhem čerpání prostředků ze SF a FS v rámci programového období 2004 – 2006 a ve snaze o zrychlení toku prostředků směrem k příjemci (jako nejdůležitějšímu článku implementace projektů) došlo ke změně systému finančních toků prostředků. Pro nové programové období schválila vláda Metodiku finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze Strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013.

V současném období jsou prostředky z fondů integrovány do státního rozpočtu. Příjemcům jsou finanční prostředky předfinancovány ze zdrojů státního rozpočtu a následně převáděny zpět. Tímto systémem by mělo dojít k zrychlení toku národních i evropských prostředků k příjemcům.

5.3.6 Operační programy financované z ESF

5.3.6.1 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VpK)²³

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen „OP VpK“) schválený Evropskou komisí 12. října 2007 je prvním ze tří programů pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2007 - 2013. Řídícím orgánem OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT ČR). OP VpK byl vytvořen v návaznosti na cíle NSRR a vzhledem k obtížnosti problematiky vzdělávání v ČR.

Pro OP VpK je vyčleněno 1,83 mld. € (cca 51,09 mld. Kč), což činí přibližně 6,8 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €.

Účelem zpracování OP VpK je podpora v oblastech, které přispějí k rozvoji potenciálu populace ČR, a na vytvoření vhodných podmínek pro vzdělávání a učení. Podpora z tohoto OP se zaměřuje na zlepšování kvality vzdělávání v celé šíři, tedy jak na úrovni základních a středních škol, tak na vysokých školách a univerzitách. OP VpK definuje zaměření v oblasti rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho rozmanitých formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení a utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulaci spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, výzkumnou a výrobní sférou.

Tento OP spadá mezi víceúčelové tematické operační programy. Víceúčelovost se týká takových aktivit, které mají národní (systémovou) povahu a proto je vhodné, aby realizace těchto aktivit postihla celé území. Tyto aktivity jsou součástí prioritních os, které se zaměřují na vytvoření systémového rámce celoživotního učení a zahrnují projekty na národní úrovni, které jdou napříč počátečním, terciárním i dalším vzděláváním. V rámci víceúčelovosti sem patří i prioritní osa technické pomoci. Řídící orgán OP VpK zabezpečí prostřednictvím koordinačních mechanismů ESF programů, že prostředky alokované pro Cíl Konvergence nebudou moci být využity na financování intervencí v území Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a naopak.

²³ Pramen: MŠMT, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. (Praha), září 2007.

Globální cíl OP VpK

Globálním cílem podpory v rámci OP VpK je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Pro naplnění cílů NSRR zajišťuje OP VpK především plnění strategického cíle II: Otevřená flexibilní a soudržná společnost, a do určité míry i strategického cíle I: Konkurenceschopná česká ekonomika. Samostatný OP VpK je vázán na realizaci cíle Národního programu reforem (NPR) pro oblast vzdělávání, který je vyjádřen explicitně v globálním cíli. Současně je plně v souladu se třetí obecnou zásadou Strategických obecných zásad (SOZS). Více a lepších pracovních míst a se Strategií hospodářského růstu ČR.

Specifické cíle OP VpK (povedou k naplnění cíle globálního)

- Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání,
- Inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s výzkumnou a vývojovou činností, větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice, k zatraktivnění podmínek pro výzkum a vývoj a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek,
- Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání,
- Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání včetně propojení těchto jednotlivých částí systému celoživotního učení.

Specifické cíle spadají do rámce prioritní osy NRP/NSRR Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a Konkurenceschopná česká ekonomika. Všechny specifické cíle tvoří konzistentní celek obsahového návrhu a zaměření prioritních os OP VpK.

Podpora pro OP VpK bude poskytována v souladu s požadavkem na monofondovost operačních programů a to pouze z Evropského sociálního fondu. Finanční prostředky poskytované EK na financování programů Evropského sociálního fondu spravuje Ministerstvo financí. Prostředky budou příjemcům předfinancovány na základě předložených žádostí ze státního rozpočtu a bude jim poskytnuta nevratná finanční pomoc (dotace).

Míra spolufinancování OP VpK z ESF dosáhne max. 85 % z celkových veřejných výdajů, zbývajících 15 % prostředků bude hrazeno z národních veřejných zdrojů. Veřejné zdroje ČR budou zajištěny především ze státního rozpočtu (MŠMT) a z rozpočtů krajů a obcí.

Finanční prostředky poskytované z OP VpK jsou alokovány na celé území ČR kromě hl. města Prahy, která má vlastní operační program OP PA. Pražské instituce mohou realizovat projekt v rámci OP VpK, ovšem pouze za předpokladu, že místem realizace projektu nebude Praha, ale jiný region v ČR.

V rámci OP VpK mohou žádat o dotace např.: kraje, města, obce; školy a školská zařízení; instituce vědy a výzkumu; nestátní neziskové organizace; organizace působící v oblasti volného času dětí a mládeže; vysoké školy; vývojová a inovační centra a další.

Ve srovnání se zkráceným programovým obdobím 2004 - 2006 bude v letech 2007 - 2013 věnována větší pozornost přechodu jedince ze světa školy do světa práce s tím, že snahou bude rovněž sledovat trendy a budoucí potřeby trhu práce a v návaznosti na ně tvořit a upravovat vzdělávací programy škol.

5.3.6.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)²⁴

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OP LZZ“) schválený Evropskou komisí 12. října 2007 je dalším programem pro podporu v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti z Evropského sociálního fondu na období 2007-2013. Řídícím orgánem Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV ČR).

Z fondů EU je pro OP LZZ vyčleněno celkem 1,84 mld. € (cca 52,03 mld. Kč), což činí přibližně 6,80 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €.

OP LZZ byl vypracován zejména ve vazbě na Národní strategický referenční rámec České republiky, který vymezuje priority České republiky pro podporu ze Strukturálních fondů a Kohezního fondu v období 2007 - 2013, na Národní program reform 2005 - 2008, Strategii hospodářského růstu a další klíčové strategické dokumenty.

Tento program je koncipován také jako víceúčelový. V tomto případě aktivity systémového charakteru s národním dopadem jsou součástí prioritní osy zaměřené na Aktivní politiku zaměstnanosti, prioritní osy zaměřené na veřejnou správu a veřejné služby, mezinárodní spolupráci a v neposlední řadě rovněž na technickou pomoc. MPSV zabezpečí prostřednictvím koordinačních mechanismů ESF programů, že prostředky alokované pro Cíl Konvergence nebudou využity na financování intervencí v území Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Zároveň Řídící orgán OP LZZ ve spolupráci s Řídícím orgánem OP PA garantuje, že aktivity realizované v rámci OP LZZ nebudou duplicitní k aktivitám OP PA, tj. stejný typ aktivit nebude realizován pro stejnou cílovou skupinu.

²⁴ Pramen: MPSV, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. (Praha), září 2007.

Globálním cílem OP LZZ

Globálním cílem podpory v rámci OP LZZ je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU. Tento cíl zajišťuje realizaci Strategických cílů NSRR 2007-2013 „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ a „Konkurenceschopná česká ekonomika“ a je plně v souladu se třetí obecnou zásadou Politiky soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti (SOZS 2007 - 2013) a se Strategií hospodářského růstu ČR.

K dosažení tohoto cíle budou finanční prostředky Evropského Společenství (ES) v rámci OP LZZ koncentrovány na vymezené priority, charakterizující jednotlivé specifické cíle tak, aby se na hospodářském růstu v budoucnosti podílely všechny regiony a byly rovněž potlačeny dlouhodobé tendence sociálního vyčleňování určitých skupin obyvatelstva. Jedná se o následující cíle:

Specifické cíle OP LZZ

- Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů,
- Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti,
- Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených,
- Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb,
- Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.

Podpora pro OP LZZ je poskytována v souladu s požadavkem na monofondovost operačních programů a to pouze z Evropského sociálního fondu. Financovatelné jsou projekty, až na výjimky, na celém území ČR, tedy i území Prahy.

Finanční rámec OP LZZ vychází z finančního rámce NSRR, který určuje rozdělení prostředků ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na jednotlivé operační programy. Míra spolufinancování OP LZZ z ESF dosáhne max. 85 % z celkových veřejných výdajů, zbývajících 15 % prostředků bude hrazeno z národních veřejných zdrojů. Veřejné zdroje ČR budou zajištěny především ze státního rozpočtu (MPSV, MV, MPO, MZdr.) a z rozpočtů krajů, měst a obcí.

Žadatelé o finanční prostředky z ESF v rámci OP LZZ mohou být např.: zaměstnavatelé (podnikatelské i nepodnikatelské subjekty), profesní asociace, vzdělávací a poradenské instituce, poskytovatelé veřejných služeb, správní úřady a úřady územní samosprávy a další.

5.3.6.3 Operační program Praha – Adaptabilita (OP PA)²⁵

Operační program Praha – Adaptabilita (dále jen „OP PA“) byl schválen Evropskou komisí dne 16. října 2007 a představuje pro hl. m. Prahu v programovém období 2007 – 2013 nástroj pro čerpání podpory z Evropského sociálního fondu. Vzhledem ke své ekonomické vyspělosti bylo hl. m. Praha zařazeno do Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Řídícím orgánem operačního programu je hl. m. Praha, Magistrát hl.m. Prahy.

Z fondů EU je pro OP PA vyčleněno 108,39 mil. € (cca 3,05 mld. Kč), což činí přibližně 0,41 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z národních veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 19,13 mil. €.

Účelem zpracování OP PA je především podpora zaměstnanosti v Praze, ale i prevence nezaměstnanosti a podpora celoživotního a odborného učení. Tento program by měl motivovat zaměstnavatele ke zvyšování nabídky pracovních míst, přijímání osob omezených ve výkonu pracovní činnosti, ale i ve zlepšování profesních dovedností stávajících zákazníků. Podporuje projekty neinvestičního charakteru, které jsou zaměřené na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji.

Strategické dokumenty jsou důležitým pilířem, na kterém je založena strategie OP PA. Formulování globálního a specifických cílů operačního programu a cesta k jejich dosažení naplňováním prioritních os se odehrává v kontextu Lisabonského programu Společenství, jehož cílem je růst a zaměstnanost pro Evropu. Pro podmínky ČR jsou Lisabonské cíle promítnuty v Národním programu reforem, který v oblasti zaměstnanosti navazuje na Národní akční plány. V kontextu Lisabonského programu byly formulovány Strategické obecné zásady Společenství a z nich vycházející Národní strategický referenční rámec.

Aktivity OP PA budou rovněž velmi úzce provázány s tématicky blízkými operačními programy (OP LZZ a OP VpK) a geograficky blízkým operačním programem Praha – Konkurenceschopnost. Strategie OP PA zohledňuje strategii formulovanou v komplexním rozvojovém dokumentu pro Prahu – Strategickém rozvojovém plánu.

Globálním cílem OP PA

Cílem finanční podpory v rámci OP PA je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny. Naplnění cíle přispěje k posílení udržitelného socioekonomického rozvoje regionu a zvýšení významu Prahy ve středoevropském prostoru v porovnání s ostatními metropolemi členských států.

²⁵ Pramen: Magistrát hl.m. Prahy, Operační program Praha - Adaptabilita. (Praha), září 2007.

Specifické cíle OP PA

Specifické cíle budou naplňovány prostřednictvím realizace aktivit v rámci prioritních os. Pro zajištění daných cílů se pomoc soustředí na:

- Zvýšení profesní mobility a adaptability pracovníků a zaměstnavatelů směřující ke zvýšení kvality a produktivity práce,
- Zlepšení dostupnosti zaměstnání pro znevýhodněné osoby a zvýšení jejich účasti na trhu práce,
- Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy lidí, které odpovídají požadavkům trhu práce.

Program OP PA je určen výhradně pro Prahu, proto veškeré projekty musí být orientovány na hlavní město. Platí, že účastníci projektů musí být z Prahy nebo musí pracovat pro pražské zaměstnavatele, případně musí být studenty pražských škol. Realizátoři projektů (např. vzdělávací instituce) mohou ovšem být z jakéhokoliv regionu ČR.

Národní spolufinancování operačního programu z veřejných zdrojů se předpokládá ve výši 7,5 % ze státního rozpočtu ČR a ve výši 7,5 % z rozpočtu hl.m. Prahy.

Ministerstvo pro místní rozvoj bude prostředky odpovídající podílu financování ze zdrojů EU poskytovat hl. m. Praze, vztahy státního rozpočtu vůči rozpočtu hl. m. Prahy jsou v gesci Ministerstva pro místní rozvoj.

Žadatelé o finanční prostředky z ESF v rámci OP PA mohou být např.: podnikatelské subjekty, veřejná správa, nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení, školy a další.

5.3.6.4 Křížové financování a jeho uplatnění v projektech ESF

Flexibilita nebo-li křížové financování je upraveno v čl. 34 Nařízení 1083/2006 o obecných ustanoveních o SF. Obecně platí, že každý operační program by měl být financován jen z jednoho fondu EU, ale křížové financování umožňuje provést výjimku z pravidla. Jedná se o způsob financování uznatelných výdajů projektu, kdy je možno doplňkovým způsobem a do určitého limitu (většinou 10 % na každou prioritní osu operačního programu) financovat výdaje z Evropského sociálního fondu podle pravidel Evropského fondu pro regionální rozvoj a naopak.

Znamená to, že z ESF bude možno v rámci stanovených limitů hradit také náklady na pořízení nábytku, vybavení, vozidel, infrastruktury, nemovitostí a pozemků, za podmínky, že tyto výdaje jsou nezbytné pro dosažení cílů realizovaných projektů a mají přímou vazbu na tyto projekty. Například nákup výpočetní techniky do počítačové učebny školy je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Křížové financování dovolí financovat též zaškolení personálu v používání nových programů, avšak jen do stanoveného stropu limitu křížového financování. Limity křížového financování budou stanoveny v jednotlivých výzvěch.

6 Praktická část

6.1 Systém administrování Strukturálních fondů²⁶ v ČR

6.1.1 Fungování systému jako celku

Rozhodnutí o schválení žádosti o finanční podporu ze Strukturálních fondů (i z jiných zdrojů EU) musí být uskutečněno na úrovni centrálních orgánů státní správy, respektive ministerstev jimi zřízenými komisemi. Přijímání žádostí, příslušných projektů a příloh bude zajištěno prostřednictvím zprostředkujících subjektů.

Rozdělování finančních prostředků Strukturálních fondů je plně v kompetenci českých ministerstev. To znamená, že převážná většina projektů se zpracovává v českém jazyce a jsou tedy hodnoceny, schvalovány na národní úrovni. Ale existují i výjimky, kdy Evropská komise sama posuzuje určité projekty velkého rozsahu, které musí být zpracovány i v jazyce anglickém. Dále kontroluje, zdali jsou prostředky rozdělovány podle pravidel stanovených v operačních programech a eventuelně v příslušných programových dodatcích (platných pouze pro období 2004 – 2006).

Řídící orgány nemohou vykonávat každou konkrétní činnost samy. Činnosti spojené přímo s žadateli, s administrováním operačních programů a výběrem projektů delegují na jiné subjekty. Tyto subjekty se nazývají obecně zprostředkující subjekty nebo také implementační agentury. Tyto agentury budou zodpovědné za činnosti spojené s konkrétní prací při publicitě a vyhlášení schválených programů, shromažďování a předběžným hodnocením žádostí a také převážnou většinou kontrol. Rozhodující slovo pro přidělování finančních prostředků na jednotlivé projekty bude mít komise, kterou jmenuje příslušný ministr.

²⁶ Pro potřeby vypracování diplomové práce se rozumí pojem „Strukturální fondy“ jako Strukturální fondy a Fond soudržnosti.

Tabulka č.10. Přehled řídicích orgánů organizačně zajišťujících administraci SF a jejich zprostředkujících subjektů v rámci jednotlivých operačních programů²⁷

Řídící orgány	Zprostředkující subjekty	Jednotlivé OP
Ministerstvo průmyslu a obchodu	CzechInvest (CI), Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. (ČMZRB)	Podnikání a inovace
Ministerstvo životního prostředí	Státní fond životního prostředí (SFŽP)	Životní prostředí
Ministerstvo dopravy	Státní fond dopravní infrastruktury	Doprava
Ministerstvo práce a sociálních věcí	útvary MPSV ČR, Ministerstvo vnitra, úřady práce, kraje a další organizace	Lidské zdroje a zaměstnanost
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Czech Education and Research Agency (CERA), kraje	Výzkum a vývoj pro inovace Vzdělání pro konkurenceschopnost
Ministerstvo pro místní rozvoj	Centrum pro regionální rozvoj (CRR)	Integrovaný operační program Technická pomoc
hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy	nezřizuje pro potřeby OP	Praha – Adaptabilita Praha - Konkurenceschopnost
Regionální rady na úrovni NUTS II	nezřizují se pro potřeby ROP	Regionální operační programy

Zpracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladů: <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>. [cit. 29.02. 2008].

6.1.2 Čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů

Aby bylo možné čerpat finanční prostředky ze Strukturálních fondů, musí každé ministerstvo mít vytvořeny:

- **obsahové předpoklady** – zpracovány a projednány v Bruselu strategie, plány rozvoje a operační programy,
- **organizační předpoklady** – strukturu na ministerstvu (řídicí orgán) a implementační agenturu, která se bude zabývat administrací operačních programů.

²⁷ Z hlediska potřeb diplomové práce jsou posuzovány ty operační programy, které spadají do Cíle1 a Cíle2 HSS.

Všechny operační programy musí vycházet z Národního strategického referenčního rámce 2007 – 2013. Jednotlivé dokumenty – operační programy rámcově vymezují jakým způsobem a na co budou využívány Strukturální fondy v České republice. Pouze v souladu s těmito dokumenty je možno čerpat finanční prostředky ze Strukturálních fondů. Konečná podoba všech operačních programů byla schválena v Bruselu, tedy až na jediný a tím je OP Výzkum a vývoj pro inovace, který dosud nebyl schválen.²⁸

Výše finančních prostředků určených pro Strukturální fondy byla dojednána při přístupových jednáních. Z obecných podmínek fungování Strukturálních fondů vyplývá povinnost České republiky přidat k těmto prostředkům prostředky ze státního rozpočtu a to ve výši dohodnutého objemu financí. Výše celkových finančních prostředků, které jsou k dispozici českým subjektům v letech 2007 – 2013 je uvedena v následující tabulce.

6.1.3 Finanční prostředky určené pro české subjekty v letech 2007 – 2013

Vzhledem k pozdnímu schválení operačních programů se velmi dlouho čekalo než dojde k vydání prvních výzev a tím tedy i k nastartování chodu celého systému čerpání prostředků z EU v rámci nového programovacího období. Z těchto důvodů v minulém roce fakticky nikdo nic nečerpal a na základě toho došlo či dojde k přesunu prostředků přidělených na jednotlivé roky. Díky pravidlu $n+3$ ($n+2$) o tyto prostředky nepřijdeme a budeme moci je využívat až do tří (dvou) let od přidělení²⁹. Následující tabulka tedy zobrazuje prostředky, které byly určeny českým subjektům na nové programovací období, ale díky výše zmíněnému stavu tyto alokace nejsou konečné a neodpovídají současné situaci.

²⁸ Stav k 08. 04. 2008.

²⁹ Viz. kapitola 5.3.3.2

**Tabulka č.11. Finanční prostředky určené pro české subjekty v letech 2007 – 2013
(v mil. EUR)**

OP (v mil. €)	Celkem	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Cíl 1: Konvergence								
OP LZZ	2 588,4	321,1	336,9	352,8	369,4	386,0	402,6	419,4
OP VpK	1 811,9	224,8	235,9	247,0	258,6	270,2	281,8	293,6
OP PI	3 041,3	377,3	396,0	414,5	434,1	453,6	473,0	492,8
OP VVI	2 070,7	257,0	269,6	282,2	295,5	308,8	322,1	335,5
OP ŽP	5 176,7	642,3	673,9	705,6	738,8	772,1	805,2	838,9
OP D	5 565,0	690,5	724,4	758,5	794,2	830,0	865,6	901,8
IOP	1 941,3	240,9	252,7	264,6	277,1	289,5	301,9	314,6
ROP	3 429,6	425,5	446,4	467,5	489,5	511,5	533,4	555,7
OP TP	258,8	32,1	33,7	35,3	36,9	38,6	40,3	41,9
Celkem cíl 1	25 883,5	3 211,4	3 369,4	3 528,1	3 694,1	3 860,3	4 025,8	4 194,3
Cíl 2: Konkurenceschopnost								
OP PA	122,0	16,4	16,7	17,1	17,4	17,8	18,1	18,5
OP PK	297,1	40,0	40,8	41,6	42,4	43,3	44,1	45,0
Celkem cíl 2	419,1	56,4	57,5	58,7	59,8	61,0	62,2	63,5
OP Celkem	26 302,6	3 267,8	3 426,9	3 586,8	3 753,9	3 921,3	4 088	4 257,8

Vypracovala: Bc. Dagmar Landová z podkladu: MMR ČR. Národní strategický referenční rámec 2007 - 2013, Praha, červenec 2007. 137 s.

6.2 Identifikace OP, Prioritních os a oblastí podpory v rámci

K srovnání právě operačních programů Rozvoj lidských zdrojů a Praha - Adaptabilita jsem přistoupila z následujících důvodů:

- Z časových důvodů – OP PA byl jako jediný fakticky fungující operační program financovaný z ESF v období, kdy byla diplomová práce zpracovávána. Řídící orgány příslušných operačních programů s opožděním vydali výzvy, nebylo tedy možné z čeho čerpat a posoudit stav administrace všech operačních programů nového období financovaných ESF. V tom smyslu, aby bylo možné porovnávat OP PA s obdobným operačním programem, byl vybrán právě program z minulého programovacího období.

- Z potřeby srovnat obsahově obdobný operační program - OP RLZ. V minulém období jiný program financovaný ESF odpovídající dnešním OP PA, OP LZZ či OP VpK nebyl.

6.2.1 OP Rozvoj lidských zdrojů 2004 – 2006³⁰

Operační program Rozvoj lidských zdrojů³¹ byl základem pro čerpání podpory z Evropského sociálního fondu v minulém programovacím období a integroval obsahově nynější operační programy – OP PA, OP VpK, OP LZZ. Byl zaměřen na celé území České republiky, s výjimkou NUTS II hlavního města Prahy. Jeho globálním cílem bylo dosažení vysoké a stabilní zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principu udržitelného vývoje. Pro naplnění svých cílů vymezoval OP RLZ čtyři priority a v rámci každé z nich jednotlivá opatření.³²

Priorita 1: Aktivní politika zaměstnanosti

Opatření 1.1 Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání

Opatření 1.2 Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti

Priorita 2: Sociální integrace a rovnost příležitostí

Opatření 2.1 Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí

Opatření 2.2 Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce

Opatření 2.3 Posilování kapacity poskytovatelů sociálních služeb

Priorita 3: Rozvoj celoživotního učení

Opatření 3.1 Zkvalitňování vzdělávání²⁰ ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání

Opatření 3.2 Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje

Opatření 3.3 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání

Priorita 4: Adaptabilita a podnikání

Opatření 4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny

³⁰ Pramen: Příručka pro žadatele o finanční podporu grantových projektů OP RLZ, MPSV ČR, květen 2005.

³¹ Čerpání prostředků je možné až do konce roku 2008 a to díky pravidlu n+2.

³² V současném programovacím období se priority nazývají prioritními osami a jednotlivá opatření byla nahrazena pojmem oblasti podpory.

ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti

Opatření 4.2 Specifické vzdělávání.

6.2.2 OP Praha - Adaptabilita 2007 – 2013³³

Tento operační program je prostředkem pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů na nové programovací období. Cílem finanční podpory v rámci OP PA je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny. Naplnění cíle přispěje k posílení udržitelného socioekonomického rozvoje regionu a zvýšení významu Prahy ve středoevropském prostoru v porovnání s ostatními metropolemi členských států.

Prioritní osa 1: Podpora rozvoje znalostní ekonomiky

Oblast podpory 1.1 Rozvoj a realizace dalšího vzdělávání

Oblast podpory 1.2 Spolupráce podniků a pracovišť vědy a výzkumu

Oblast podpory 1.3 Podpora a poradenství rozvíjející podnikatelské prostředí

Oblast podpory 1.4 Inovace organizace práce

Oblast podpory 1.5 Efektivní veřejná správa města

Prioritní osa 2: Podpora vstupu na trh práce

Oblast podpory 2.1 Začleňování znevýhodněných osob

Oblast podpory 2.2 Rozvoj organizací podporujících začleňování znevýhodněných osob

Oblast podpory 2.3 Spolupráce se zaměstnavateli

Oblast podpory 2.4 Podpora rozvoje sociální ekonomiky

Oblast podpory 2.5 Globální grant

Prioritní osa 3: Modernizace počátečního vzdělávání

Oblast podpory 3.1 Zkvalitňování vzdělávání na SŠ a VOŠ

Oblast podpory 3.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků a odborných pracovníků ve školství

Oblast podpory 3.3 Rozvoj a zkvalitnění studijních programů na vysokých školách

Oblast podpory 3.4 Podpora žáků a studentů se specifickými vzdělávacími potřebami

³³ Pramen: Chvojková, A., Květoň, V. a kol. Finanční prostředky fondů EU v období 2007-2013. Praha: IREAS, 2007. 181 s. ISBN 987-80-86684-43-7.

6.3 Projektová příprava

Pokud žadatel o finanční prostředky nemá dostatečné zkušenosti s přípravou a realizací projektů, tak by měl věnovat pozornost následujícím vhodným postupům pro zpracování projektu, které předcházejí samotnému vyplňování projektové žádosti. V první řadě je nejdůležitější vědět, co vlastně pojem „projekt“ znamená a jaká specifika ho vystihují.

Projekt

- Projekt je komplex vzájemně provázaných činností realizovaných za určitým cílem v daném časovém úseku.
- Projektem rozumíme soubor aktivit, jejichž realizací v určeném časovém rámci dosáhneme požadovaného cíle; cílem projektu je dospět z výchozího stavu do vymezeného konečného stavu.

Operační programy (OP PA, OP RLZ), které budou dále analyzovány, jsou programy podporující projekty z oblasti rozvoje lidských zdrojů. Jedná se o projekty zaměřené na člověka, na rozvoj jeho dovedností a znalostí. V těchto projektech jde o řešení často obtížně definovatelných a měřitelných parametrů. Tím se projekty rozvoje lidských zdrojů, tzv. měkké projekty, a jejich příprava liší od projektů infrastrukturních, kde je cílem postavit např. nový úsek dálnice.

Cílem realizace projektu je dosáhnout co možná nejširšího dopadu, nesledují se potřeby pouze několika jednotlivců, ale celé skupiny nebo skupin lidí, které spojují určité charakteristiky. Tato skupina lidí je označována v projektu jako cílová skupina.

Cílová skupina

Cílová skupina je základem pro odůvodnění realizace projektu. Od chvíle, kdy žadatel začne rozvíjet svůj námět na projekt, by si měl uvědomit, pro jakou cílovou skupinu bude projekt určený. Námět na projekt musí být formulován na základě zjištěných problémů a potřeb cílové skupiny, pro kterou je realizace projektu zamýšlena. Pozornost by měla být věnována i zájmu samotné cílové skupiny. Není totiž zřejmé, že bude mít vůli ke změně a v tomto případě hrozí, že projekt nebude finančně podpořen.

Cíl projektu

Formulace hlavního cílu projektu odráží úplné či částečné řešení definovaného problému cílové skupiny a dílčí cíle projektu. Cíl projektu musí být reálně dosažitelný v daném čase a za daných podmínek a měřitelný, aby bylo možné po ukončení projektu prokázat jeho naplnění pomocí kvantifikovaných údajů.

Klíčové aktivity a realizační tým

Další postup, který následuje po formulaci cíle projektu je rozpracování jednotlivých klíčových aktivit, jejichž realizace povede k dosažení tohoto cíle. Tyto klíčové aktivity by měly být vymezeny v časovém sledu neboli harmonogramu.

K tomu, aby byla zajištěna bezproblémová realizace celého projektu, jak po odborné stránce, tak i po organizační, administrativní a finanční, slouží tzv. realizační tým.

Rozpočet projektu

Poslední fází přípravy projektu je plánování rozpočtu, při kterém se zohledňuje např.: velikost realizačního týmu, organizační a technické zajištění aktivit, doba trvání projektu, podmínky pro posuzování nákladů projektu atd. Po srovnání celkových plánovaných výdajů projektu a podmínek pro čerpání prostředků z daného programu podpory vyplyne, zda bude nutné hledat ještě další zdroje pro financování projektu. Po zpracování všech výše uvedených částí je důležitá i revize a zvážení všech možných rizik, které mohou mít vliv na ohrožení cílů projektu.

Mezi hlavní zdroje financování patří vlastní soukromé zdroje a dotace ze Strukturálních fondů, popř. i další národní dotace. V níže uvedené finanční tabulce jsou schématicky znázorněny zdroje financování během jednotlivých let přípravy a realizace projektu v případě, že příprava projektu trvá více let. Lze zvolit i jinou časovou jednotku, např. kvartály či měsíce. Z tabulky vyplývá mimo jiné i princip adicionality.

Tabulka č.12. Finanční tabulka dle zdrojů financování

Zdroje:	Veřejné						Soukromé
	EU		ČR				
ROK	ERDF	ESF	celkem	centrální	regionální	místní	soukromé
ROK 1							
...							
ROK n							
Celkem							

Zpracovala: Bc. Dagmar Landová

Horizontální témata

Pro projekty ucházející se o podporu ze Strukturálních fondů je specifická jejich vazba na prioritní témata EU. Pro nové programovací období EU stanovila dvě horizontální témata. Jedná se o tzv. rovné příležitosti, které představují potírání diskriminace na základě pohlaví (genderové hledisko), rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace.

Druhým horizontálním tématem je tzv. udržitelný rozvoj, který je pro účely sledování využití Strukturálních fondů zúžen pouze na oblast životního prostředí a jeho ochrany (nezahrnuje oblast sociální ani ekonomickou).

Vnitřní konzistence projektu

Při vytváření a následném ověření vnitřní logiky projektu a sladění jeho jednotlivých částí jsou používány různé projektové techniky. Nejpoužívanější metodou je vytvoření tzv. Logického rámce projektu (logframe). Jedná se o nástroj obsahující informace o projektu, které umožňují ověřit jeho logiku neboli vazbu mezi činnostmi, výstupy a cíli projektu. Logickému rámci je vhodné se věnovat detailněji, protože to umožní žadateli dopředu nasměrovat projekt a tím se zároveň vyvarovat případným nesrovnalostem a omylům.

6.3.1 Mechanizmy přidělování podpory

6.3.1.1 OP RLZ 2004 – 2006³⁴

V rámci OP RLZ byly realizovány tři základní typy projektů. Jednalo se o tzv. grantové projekty, národní projekty a systémové projekty.

Grantové projekty

Grantové projekty jsou předkládané v rámci grantových schémat³⁵ na základě výzvy k podávání žádostí a oznámení administrátora grantového schématu. Projekty tohoto typu jsou iniciovány na regionální či místní úrovni a doplňují programy příslušné státní politiky. Zaměřují se zejména na cílové skupiny jednotlivců, případně organizací.

Národní projekty

Projekty založené na přímém přidělení prostředků programu na realizaci nebo k doplnění národních politik a programů. Jsou předkládány výhradně Konečnými příjemci³⁶, kterými jsou subjekty s pravomocí k implementaci národních politik a programů v dané oblasti. Tyto projekty musí splňovat princip doplňkovosti a kritérium přidané hodnoty a proto musí buď rozšířit stávající programy, okruh cílových skupin nebo zvýšit počet klientů služeb. Jsou zaměřeny zejména na cílové skupiny jednotlivců.

Systémové projekty

Jedná se o projekty založené na přímém přidělení prostředků programu na rozvoj národních politik a programů a na modernizaci veřejných služeb. Systémové projekty jsou předkládány výhradně Konečnými příjemci, kteří jsou současně Konečnými

³⁴ Pramen: Dodatek k programu: Operační program Rozvoj lidských zdrojů, MPSV ČR, Praha, březen 2006.

³⁵ Grantové schéma 2000 - 2006 představuje (narozdíl od individuálního projektu) formu tzv. skupinového projektu, který v sobě zahrnuje množství akcí (grantových projektů). Vyhláшателеm je tzv. Konečný příjemce, který hodnotí a přijímá grantové projekty předložené Konečnými uživateli.

³⁶ jsou zároveň Konečnými uživateli v těchto typech projektů

uživateli, a to buď přímo ve spolupráci s partnery, prostřednictvím externího dodavatele anebo kombinací obojího.

6.3.1.2 OP PA 2007 – 2013³⁷

V rámci programu OP PA mohou být předkládány projekty následujících dvou typů:

Grantové výzvy

Grantovými výzvami jsou poskytovány prostředky na realizaci individuálních grantových projektů. Výzvy vyhlašuje hlavní město Praha obvykle společně pro všechny tři věcné prioritní osy (mimo Prioritní osu 4 – Technická pomoc), a to zpravidla jednou ročně. Výzvy vždy vymezují, kdo má právo předložit projekt, jaké aktivity lze financovat, jaká je minimální a maximální výše podpory na jeden projekt, kdy je termín pro předložení žádosti a jakou formou je možné o podporu žádat. Výzva zajišťuje soutěž žadatelů o předem vymezený objem prostředků. Na základě výsledků hodnocení žádostí bude podpora nabídnuta nejkvalitnějším projektům. Příjemci mohou individuální grantové projekty realizovat vlastními silami, dodávkou služeb anebo jejich kombinací.

Přímé přidělení

Přímým přidělením jsou poskytovány prostředky na realizaci individuálních *komplexních projektů*, tj. projektů, které řeší část cílů OPPA a z jejichž charakteru plyne, že musí být zajišťovány jednotně na celém území hlavního města. Vzhledem k tomu, že tyto projekty jsou kvůli svému systémovému charakteru realizovatelné pouze z pozice územně samosprávného celku, je pro ně hlavní město Praha předem určeným příjemcem podpory. Individuální komplexní projekty mohou být realizovány dodávkou služeb. Přímým přidělením jsou kromě komplexních projektů v oblasti sociální a v oblasti vzdělávání rovněž poskytovány prostředky na projekty technické pomoci.

6.3.2 Partnerství v projektech

Partnerství znamená, že žadatel nemusí projekt realizovat samostatně, může využít možnosti a k realizaci projektu si přizvat partnery (projektové partnery), kteří mohou či nemusí být spolužadatelé o finanční prostředky. Jejich spolupráce musí být předmětem smlouvy mezi partnery. Tito partneři se obvykle společně s příjemcem podpory podílí na zpracování projektové žádosti a následně na realizaci projektových aktivit. Povaha právních vztahů mezi příjemcem podpory a jeho partnery není založena na poskytování služeb (dodavatel není partner). V průběhu realizace projektu není možné do projektu zahrnout nového partnera, který nebyl uveden ve schválené projektové žádosti.

³⁷ Pramen: Projektová příručka operační program Praha – Adaptabilita, Magistrát hl. m. Prahy, Praha, leden 2008.

6.3.2.1 OP RLZ 2004 – 2006³⁸

Partnerství v rámci OP RLZ muselo splňovat následující podmínky:

- Partneři projektu museli být uvedeni již v žádosti o finanční podporu a žadatel musel za každého z nich předložit Prohlášení o partnerství.
- Podmínky pro získání finanční podpory z OP RLZ musel splňovat jak žadatel, tak i jeho partneři. Výdaje partnerů byly hrazeny z prostředků obdržенých příjemcem podpory za podmínky, že byla dodržena všechna pravidla pro uznatelnost výdajů stanovená programem a musely být doloženy účetními doklady.
- Příjemce finančních prostředků nebyl oprávněn uzavírat během realizace projektu žádné smluvní vztahy, jejichž předmětem byla dodávka nebo služby poskytnuté za úplaty. Partnerem nemohl být poskytovatel podpůrných činností, na které by v žádném případě nezískal finanční podporu z programu (dodavatel běžně poskytovaných dodávek, služeb či stavebních prací apod.).
- Vztah žadatele a jeho partnerů musel být upraven smlouvou o partnerství, kde bylo např. vymezeno postavení jednotlivých partnerů, jejich úloha a odpovědnost, povinnosti týkající se realizace projektu apod. Jednalo se o smlouvu vícestrannou mezi příjemcem a všemi jeho partnery. Pouze v případech, kdy ze zákonných důvodů nebylo možné uzavřít smlouvu vícestrannou, se uzavíraly smlouvy dvoustranné mezi příjemcem a každým z jeho partnerů.
- Smlouva musela být uzavřena nejpozději do 3 měsíců od získání finanční podpory a předložena poskytovateli nejpozději s první průběžnou monitorovací zprávou.

³⁸ Zdroj: <<http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=1838>>. [cit. 22. 02. 2008].

6.3.2.2 OP PA 2007 – 2013³⁹

Partnerství v rámci OPPA musí splňovat následující podmínky:

- Partneři se uvádí již v projektové žádosti a ke každému z nich je třeba uvést, proč je pro realizaci určitých aktivit projektu vybrán právě on. Důležité je popsat přínos partnerství a také zdůvodnit, proč činnost partnera nemůže být realizována formou dodávky zboží nebo služeb.
- Odpovědnost za realizaci projektu má výhradně příjemce podpory, který se ve vztahu k partnerům do jisté míry chová jako hlavní město Praha vůči příjemci; tj. musí mít přehled o realizovaných aktivitách, přehled o realizovaných a plánovaných nákladech atd.
- Partneři se musí podílet na realizaci věcných aktivit projektu. Partnerství nesmí nahrazovat zabezpečení běžné administrace projektu (zejména zpracování monitorovacích zpráv, finanční řízení projektu, účetnictví, administrativní agendu apod.), poskytování běžných služeb (publicity projektu, výpočetní služby, účetní služby apod.), nebo dodání zboží.
- V rámci OP PA se rozlišují dva typy partnerů. První z nich je *partner s finančním podílem na rozpočtu*, který přijímá prostřednictvím příjemce část finanční podpory a jejich vztah musí být upraven smlouvou o partnerství. V tomto případě to může být pouze právnická osoba se sídlem v ČR. Druhým typem je *partner bez finančního podílu na rozpočtu*, který se podílí na realizaci věcných aktivit projektu (např. formou konzultací) a může jím být pouze právnická osoba se sídlem v EU. U partnerů bez finančního plnění není písemná partnerská smlouva povinností, ale i v těchto případech se doporučuje, aby nastavení spolupráce mezi příjemcem a partnerem mělo formu písemného dokumentu.
- Nejpozději do 2 měsíců od zahájení realizace projektu musí být mezi příjemcem a partnery s finančním podílem na rozpočtu uzavřeny písemné partnerské smlouvy (dvoustranné).

³⁹ Pramen: Projektová příručka operační program Praha – Adaptabilita, Magistrát hl. m. Prahy, Praha, leden 2008.

6.4 Srovnání systémů administrace jednotlivých OP

6.4.1 Proces administrace obecně

Administrace projektu zahrnuje činnosti umožňující konečnému příjemci přizpůsobovat plán projektu reálnému stavu, a to bez rizika jednostranného vypovězení smlouvy ze strany poskytovatele podpory.

Cílem administrace projektu ze strany konečného příjemce je zajistit veškeré podmínky a povinnosti vyplývající ze smlouvy o spolufinancování projektu a ze strany poskytovatele podpory (smlouva o poskytnutí dotace, text výzvy, závazné pokyny, směrnice, nařízení atd.).

Samotný proces administrace ze strany žadatele o finanční podporu z Evropského sociálního fondu začíná projektovou přípravou, která byla popsána v předešlé kapitole. Po zpracování projektu žadatel musí vyčkat na vyhlášení výzvy k předkládání žádostí a až poté může projektovou žádost vyplnit a předložit.

„Žádost“ představuje standardizovaný formulář, prostřednictvím kterého žadatel o spolufinancování daného projektu předkládá svůj záměr. Ke každé žádosti jsou předkládány potřebné dokumenty (přílohy), tak aby prokázaly splnění podmínek uvedených v pravidlech pro ten který program. Mezi tyto dokumenty (přílohy) zejména patří: čestná prohlášení, povolení a vyjádření potřebných institucí, studie apod.

Projektová žádost a její řádné vyplnění je velmi důležité pro další existenci, její akceptaci a následné přijetí projektové žádosti. Po ukončení příjmu žádostí začíná několikastupňový proces hodnocení žádosti. U jednotlivých operačních programů se hodnotí projektové záměry na základě předem stanovených postupů a kritérií, které se více či méně od sebe odlišují (např. v názvu, v počtu etap hodnocení, počtu hodnotících kritérií apod.).

Před samotným hodnocením žádosti probíhá tzv. administrativní kontrola, která spočívá v kontrole dokladů předložených žadatelem/příjemcem při příjmu žádosti o poskytnutí finanční podpory, při oznámení o změně projektu, při žádosti o dodatek k poskytnutí podpory a při příjmu žádosti o platbu. Kontrola probíhá přímo na pracovišti poskytovatele podpory⁴⁰ a jedná se o posouzení žádosti z tzv. formálního hlediska.

Pokud žádost uspěla v kontrole jejích formálních náležitostí, následuje tzv. věcné hodnocení. Žádost je hodnocena hodnotící komisí a zpravidla také externími hodnotiteli (dle OP PA „experty“). Všechny akceptované žádosti, které při hodnocení dosáhnou určitého počtu bodů jsou předmětem výběru. Výběr projektů k financování provádějí výběrové komise (dle OP VpK „expertní skupina“), jejichž rozhodnutí o schválení projektu je u některých operačních programů konečné (OP RLZ, OP LZZ), u některých typů projektů vůbec nezasedají a jsou schvalovány příslušným řídicím orgánem nebo

⁴⁰ Poskytovatelem podpory se rozumí vyhlášovatel konkrétní výzvy k předkládání projektů (příslušný řídicí orgán operačního programu, který může být zastoupený příslušným zprostředkujícím subjektem).

zprostředkujícím subjektem (individuální projekty – OP LZZ) anebo je projekt výběrovou komisí doporučen dále k projednání a schválení řídicím orgánem programu (OP PA, OP VpK).

Když dojde k jejímu schválení, může být uzavřena tzv. Smlouva o financování projektu s úspěšným žadatelem. Žadatel, jehož žádost v procesu výběru uspěla je vyzván k poskytnutí dokladů nutných k podpisu smlouvy o financování projektu a na základě schválené projektové žádosti (pokud v ní nebylo třeba nic měnit) řídicí orgán vypracovává návrh této smlouvy, který je zaslán žadateli k odsouhlasení. Žadatel musí ve stanoveném termínu potvrdit návrh smlouvy (případně vznést návrhy na její doplnění). Následně dochází k finálnímu zpracování verze smlouvy a k jejímu podpisu oběma smluvními stranami. Důležité je, že podpisem smlouvy se ze žadatele o finanční podporu stává příjemce finanční podpory.

Administrace projektu dále probíhá i ve fázi zahájení realizace projektu (oficiálně datum stanovené smlouvou), kdy dochází k uvolnění první zálohové platby (případ OP PA), která je poskytována bez žádosti o platbu a měla by zajistit financování projektu v období mezi prvním a čtvrtým měsícem realizace projektu. Nicméně poskytnutí zálohové platby není pravidlem. O tom, jak se podařilo projekt rozběhnout, příjemce informuje prostřednictvím tzv. Zprávy o zahájení realizace projektu, která neobsahuje žádost o platbu ani vyúčtování nákladů projektu. Pokud bude na základě této smlouvy zřejmé, že projekt je realizován v souladu se schválenou žádostí a dle pravidel programu, poskytne poskytovatel podpory na projekt druhou zálohu, která by měla zajistit financování projektu v období mezi pátým a devátým měsícem realizace projektu (opět pro OP PA).

V průběhu realizace projektu příjemce informuje řídicí orgán o tom, jak probíhá realizace podpořeného projektu prostřednictvím tzv. Monitorovacích zpráv, které musí být předkládány za každých šest měsíců (v minulém programovacím období tato doba činila pouze tři měsíce) realizace projektu a jejich součástí jsou tzv. Žádosti o platbu. Na základě jejich schválení jsou poskytovány další zálohové platby.

Poslední fází administrace je ukončení realizace projektu, kdy příjemce musí předložit tzv. Závěrečnou monitorovací zprávu, která se liší od těch průběžných pouze tím, že obsahuje navíc celkové zhodnocení průběhu a výstupů projektu, celkové vyúčtování projektu a žádost o platbu. Na základě jejího schválení může být poskytnuta tzv. Závěrečná platba. V některých případech je vyžadován audit projektu.

6.4.2 Postup administrace

6.4.2.1 Projektová žádost

6.4.2.1.1 OP RLZ 2004 – 2006⁴¹

Žádost musela být předložena v předepsaném formátu elektronického formuláře a odevzdána v tištěné podobě (ve třech výtiscích). Formulář žádosti se vyplňoval na základě počítačového programu Benefit, který si musel žadatel nainstalovat do svého počítače pro potřeby vyplnění žádosti. Žádost musela být předkládána v českém jazyce a nesměla být vyplňována ručně.

Formulář žádosti pro OP RLZ byl k dispozici na webových stránkách ESF (www.ecfcr.cz) a na webové adrese vyhledávatele, kde bylo možné si stáhnout instalační soubor programu pro danou výzvu. Návod na vyplnění žádosti a nápověda k jednotlivým polím žádosti byli součástí nainstalovaného programu.

U OP RLZ žádost musela obsahovat přílohy, jejichž formuláře (kromě přílohy č. 1) byly součástí žádosti a mohly být tištěny z programu Benefit. Seznam příloh s uvedením počtu stran jednotlivých příloh musel být podepsán. Jednalo se o následující povinné přílohy:

1. Doklad o právní subjektivitě žadatele,
2. Prohlášení o bezdlužnosti vůči veřejné správě a zdravotním pojišťovnám,
3. Prohlášení každého partnera o partnerství,
4. Prohlášení malých a středních podniků o jejich velikosti,
5. Přehled ekonomické a finanční situace žadatele, který je podnikatelským subjektem.

V souvislosti s hodnocením žádostí dle kritéria Specifické požadavky mohly být v jednotlivých výzvách k předkládání žádostí vyžadovány další specifické přílohy (daňové příznání, rozvaha, výsledovka, potvrzení o vzdělání apod.).

K předkládání žádostí předcházelo uveřejnění výzvy k podávání žádostí o finanční podporu na grantový projekt v rámci grantového schématu. Žádosti se předkládaly k danému termínu nebo průběžně až do uzavření výzvy. V každé výzvě k předkládání žádostí bylo určeno, která z těchto možností platí.

⁴¹ Pramen: MPSV ČR, Příručka pro žadatele o finanční podporu grantových projektů Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, (Praha), květen 2005.

6.4.2.1.2 OP PA 2007 – 2013⁴²

Projektová žádost musí být vyplněna v předepsaném elektronickém formuláři v programu Benefit7 a odevzdána v tištěné podobě (v jednom výtisku). Elektronický formulář si žadatel nemusí instalovat jako aplikaci do vlastního počítače, ale prostřednictvím internetového formuláře ukládá data na vzdálený server. Projektová žádost musí být zpracovávána v českém jazyce.

Formulář žádosti pro OP PA a přístup do elektronických formulářů projektových žádostí všech operačních programů v ČR je k dispozici na webové stránce určené k vyplňování žádostí (www.eu-zadost.cz). Formulář je nutno vyplnit podle pokynů pro žadatele a s kontextovou nápovědou obsaženou přímo v žádosti. Správnost vyplnění žádosti je softwarově kontrolovatelná.

Projektová žádost OP PA nemá žádné přílohy (ani povinné, ani nepovinné). Veškeré informace potřebné pro popsání projektu je nutné zapsat přímo do žádosti.

Projektové žádosti mohou být předkládány na základě výzvy k předkládání žádostí. Výzva je vyhlašována minimálně jednou ročně do vyčerpání prostředků, které jsou v OP PA k dispozici a minimálně 10 týdnů před uzavěrkou příjmu projektových žádostí. Zpravidla jsou vyhlašovány ve stejných termínech se společným datem ukončení příjmu projektových žádostí. Výzva je vždy zveřejněna na internetových stránkách OP PA (www.oppa.cz) a další vhodnou formou, např. v odborných periodikách.

6.4.2.2 Průběh hodnocení a schvalování projektů

6.4.2.2.1 OP RLZ 2004 – 2006⁴³

Hodnocení projektu u OP RLZ probíhalo ve třech etapách:

1. Posouzení formálních náležitostí,
2. Posouzení přijatelnosti,
3. Věcné hodnocení projektu.

⁴² Pramen: Magistrát hl. m. Prahy, Projektová příručka Operační program Praha – Adaptabilita, (Praha), leden 2008.

⁴³ Pramen: MPSV ČR, Příručka pro žadatele o finanční podporu grantových projektů Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, (Praha), květen 2005.

Před samotným hodnocením žádosti se nejprve posuzovaly její formální náležitosti, které představovaly kontrolu administrativního souladu, kontrolu formy žádosti a formálních náležitostí. Kontrolovalo se splnění těchto formálních náležitostí:

- zda žádost byla předána v řádné a úplné formě (tj. zda byla dodána v elektronické podobě, v tištěné podobě v jednom vyhotovení jako originál a příslušný počet kopií, zda tyto dodané verze byly shodné),
- zda byla kompletní z hlediska obsahu a příloh (tj. zda byly dodány v požadovaném počtu vyhotovení, zda odpovídal počet listů jednotlivých příloh počtu listů uvedenému v Seznamu příloh),
- zda byly dodány všechny požadované doklady o právní subjektivitě žadatele,
- zda bylo dodáno Prohlášení o bezdlužnosti, Prohlášení o partnerství, Prohlášení o velikosti podniku, Přehled ekonomické a finanční situace,
- zda byly dodány všechny specifické přílohy a
- zda nechyběl žádný z požadovaných podpisů oprávněných osob.

Tato formální kritéria byla hodnocena odpověďmi ANO/NE. Pokud byla žádost neúplná nebo formálně nesprávná, žadatel byl vyzván k odstranění nedostatků nebo doplnění žádosti ve lhůtě zpravidla 10 dnů.

V další etapě se posuzovala přijatelnost projektu, která představovala kontrolu přijatelnosti projektu a žadatele s ohledem na základní podmínky programu, finanční a legislativní podmínky, principy strukturální politiky EU apod. Posuzovalo se např.:

- zda projekt bude mít dopad na cílové skupiny na území ČR, mimo hl. m. Prahy,
- zda podporované aktivity a cílové skupiny projektu budou v souladu s danou výzvou,
- zda doba trvání projektu nebude delší než 24 měsíců, zda realizace projektu bude ukončena nejpozději do 31. 12. 2008, apod.

Tato kritéria přijatelnosti byla hodnocena odpověďmi ANO/NE. Pokud bylo nesplněno i jen jedno z kritérií, znamenalo to vyloučení projektu z dalšího hodnocení (výjimkou byla pouze kritéria 8 – 10, kdy při nesplnění mohl vyhlášovatel výzvy stanovit lhůtu na opravení).

Všechny žádosti, které uspěly ve formálním posouzení a posouzení přijatelnosti, byly podrobeny věcnému hodnocení. Systém hodnocení byl založen na souboru šesti kritérií dle kterých byl projekt hodnocen (Zdůvodnění projektu, Cílová skupina, Realizace projektu, Výsledky a výstupy, Horizontální témata, Specifické požadavky). Všechna kritéria byla členěna dále na subkritéria. OP RLZ žádosti hodnotili externí hodnotitelé nebo hodnotící komise. Každý projekt byl hodnocen nejméně dvěma hodnotiteli. Při výrazném odlišení jednotlivých hodnocení byla žádost posuzována ještě dalším hodnotitelem. Hodnotitel posuzoval mimo jiné i hospodárnost a přiměřenost projektu.

Následně po věcném zhodnocení prováděla výběrové komise výběr projektů k financování. Její rozhodnutí o schválení projektu bylo konečné a nebylo možné ho jakkoliv změnit, ani se proti němu odvolat.

Úspěšný žadatel, jehož projekt byl vybrán k financování z tohoto operačního programu, byl vyzooměn o vybrání projektu k Poskytování podpory do 15 kalendářních dnů výběrovou komisí. Pokud doručil po obdržení vyzoomění všechny požadované doklady (Prohlášení o bezdlužnosti vůči veřejné správě a zdravotním pojišťovnám; Prohlášení o velikosti podniku; Prohlášení o závazných formálních změnách, které nastaly od doby podání žádosti; Změny ve vlastním projektu; Čestné prohlášení) v předem stanoveném termínu, podepsal pověřený pracovník Poskytnutí podpory – Rozhodnutí o poskytnutí dotace a zaslal je úspěšnému žadateli. Jestliže ho akceptoval, musel ho obratem ve stanoveném termínu zaslat zpět. Na základě jeho akceptování se žadatel stal tzv. Konečným uživatelem nebo-li Příjemcem podpory.

6.4.2.2.2 OP PA 2007 – 2013⁴⁴

U OP PA bezprostředně po přijetí žádosti probíhá nejprve tzv. formální posouzení projektové žádosti. Posuzují se následující kritéria:

- zda žádost byla předána v řádné a úplné formě (tj. zda je předložena v tištěné podobě v jednom vyhotovení jako originál, zda verze elektronické a tištěné jsou shodné, zda byla finálně uložena v systému Benefit7 před termínem ukončení příjmu žádostí stanoveném ve výzvě, zda je předložena oprávněným žadatelem dle výzvy),
- zda je partnerem právnická osoba se sídlem v ČR nebo v EU,
- zda předpokládaná doba realizace projektu nepřesahuje maximální dobu stanovenou ve výzvě (maximum je 30 měsíců a realizace projektu musí být ukončena nejpozději do 31. 12. 2015),
- zda je posuzovaný objem podpory v rozmezí stanoveném výzvou,
- zda jsou plánované aktivity v souladu s textem výzvy,
- zda aktivity projektu předpokládají způsobilé náklady,
- zda navrhovaný rozpočet respektuje limity pro skupinu výdajů „Zařízení a vybavení“ a „Křížové financování“,
- zda předpokládaná cílová skupina splňuje podmínky územní způsobilosti pro OP PA.

Tato formální kritéria jsou hodnocena odpověďmi ANO/NE. Pokud je nesplněno jedno (či více) z kritérií, u kterého není přípustná náprava, je žádost vyřazena z dalšího posuzování a žadatel je o tom informován ve lhůtě zpravidla 10 pracovních dnů. V případě nesplnění kritérií, u kterých je přípustná oprava, je žadatel do 5 pracovních

⁴⁴ Pramen: Magistrát hl. m. Prahy, Projektová příručka Operační program Praha – Adaptabilita, (Praha), leden 2008.

dnů od zjištění nedostatku vyzván k provedení opravy, a to ve lhůtě 10 dnů od výzvy. Pokud nesjedná nápravu ve stanoveném termínu, bude jeho žádost vyřazena z dalšího posuzování.

Všechny žádosti, které uspějí ve formálním posouzení jsou podrobeny tzv. expertnímu hodnocení, kdy žádost je hodnocena dvěma nezávislými experty, kteří jsou vybráni z databáze hodnotitelů vedené odborem fondů EU Magistrátu hl. m. Prahy. Pokud jsou jejich posouzení výrazně odlišná, provádí se hodnocení i třetím expertem. Soubor základních devíti hodnotících kritérií (Zdůvodnění potřebnosti, Cílová skupina, Realizace projektu, Zkušenosti žadatele, Efektivita projektu, Výstupy projektu, Horizontální témata, Křížové financování, Závěrečný komentář) se posuzuje na základě čtyřstupňových škál popisujících míru naplnění příslušného kritéria informacemi uvedenými v žádosti a jsou abecedně označeny písmeny A až I. Hodnotitelé k nim připojují svoje slovní hodnocení a další komentáře, které zároveň slouží jako podklad pro další výběrový proces a může se např. jednat o úpravy rozpočtu, pokud byl navržen neehospodárně, úpravu klíčových aktivit, délky realizace projektu apod.

Následně po expertním hodnocení zasedá výběrová komise za účelem projednání úspěšných projektových žádostí. Projednává všechny žádosti, které ve věcném hodnocení získaly 50 bodů a více, rozhoduje o vhodnosti a nevhodnosti projektů k financování, maximální výši podpory a podmínkách pro vhodnost financování. Výstupem jednání komise je seznam projektů vhodných k financování, seznam projektů doporučených k podpoře a případně také zásobník projektů.

Rozhodnutí výběrové komise není konečné a její závěry postupují dále k projednání do Výboru evropských fondů Zastupitelstva hl. m. Prahy, kterému je spolu se souhrnnou informací o dosavadním průběhu výběru žádostí z OP PA předkládán návrh, aby předložené materiály vzal na vědomí a doporučil je Radě a Zastupitelstvu hl. m. Prahy ke schválení. Po projednání v příslušném výboru jedná o projektových žádostech Rada hl. m. Prahy, která projednává stanovisko výběrové komise a může rozhodnout o zamítnutí financování některého z projektů (pokud k tomu bude mít pádný důvod a ten také uvede do svého usnesení). Zastupitelstvo hl. m. Prahy má při schvalování projektových žádostí konečné slovo a může rozhodnout o zamítnutí financování některého z projektů, stejně tak jako Rada hl. m. Prahy.

Úspěšný žadatel, jehož projekt byl vybrán k financování z tohoto operačního programu a prošel tímto složitým procesem hodnocení, je písemně vyzván k poskytnutí dokladů (identifikace bankovního účtu, informace o metodě výpočtu nepřímých nákladů projektu zařazených do projektové žádosti, Prohlášení o bezdlužnosti příjemce, informace o plátcovství DPH žadatele a případných partnerů apod.) nutných k podpisu smlouvy o financování projektu. Na základě schválené projektové žádosti (pokud v ní nebylo třeba nic měnit) vypracuje odbor fondu EU Magistrátu hl. m. Prahy návrh smlouvy a pošle ho elektronicky žadateli k odsouhlasení. Pokud žadatel potvrdí návrh smlouvy ve stanoveném termínu, zpracuje se finální verze smlouvy a dochází k jejímu podpisu v pěti vyhotoveních.

6.4.2.3 Realizace a proplácení projektu

6.4.2.3.1 OP RLZ 2004 – 2006 ⁴⁵

Realizaci projektu bylo možné zahájit od data uvedeného v Poskytnutí podpory, tzv. ode dne zahájení projektu, kdy začala samotná realizace aktivit projektu nebo-li ode dne kdy začaly vznikat výdaje spojené s projektem. Uznatelné byly pouze ty výdaje projektu vzniklé v době realizace projektu (tj. mezi dnem zahájení a dnem ukončení projektu).

V rámci OP RLZ se rozlišovaly dva základní způsoby úhrady uznatelných výdajů projektu. První z nich byl tzv. standardní způsob, pro který bylo charakteristické zpětné proplácení uskutečněných výdajů a byl aplikován pouze pro Opatření 4.2 (Grantové schéma Profese). Druhým způsobem bylo tzv. zálohování, jednalo se o poskytování zálohových plateb a tento způsob byl aplikován na všechny typy projektů kromě výše uvedeného grantového schématu.

V rámci zálohování byly poskytovány příjemci podpory finanční prostředky dle následujícího harmonogramu plateb:

- **První zálohová platba** – se poskytovala příjemci podpory bez toho, aniž by musel podat Žádost o platbu do 30 kalendářních dnů od akceptování poskytnutí podpory a zpravidla činila až 25 % uznatelných nákladů projektu.
- **Další průběžné platby** – se poskytovaly do 25 pracovních dní od data, kdy poskytovatel podpory schválil průběžnou monitorovací zprávu, jejíž součástí byla i žádost o platbu. Platby byly propláceny ve výši schválené poskytovatelem podpory, maximálně však do výše požadované žádosti o platbu (v odůvodněných případech mohla být i nižší).
- **Závěrečná platba** – kalkulovaná dle schválených skutečných nákladů projektu a poskytovaná do 25 dnů od data schválení závěrečné monitorovací zprávy. Propláceny byly pouze skutečně vynaložené uznatelné náklady a pokud došlo k tomu, že vyplacená podpora převýšila částku za niž byl projekt realizován, musela být vrácena do 30 dnů poskytovateli podpory.

Příjemce finančních prostředků byl oprávněn požádat o průběžnou platbu ve lhůtě tří měsíců od podání poslední žádosti o platbu. Pokud efektivně vyčerpал minimálně 80 % poslední průběžné platby a 100 % všech plateb předcházejících té poslední, mohl zažádat i dříve. Dále byl povinen zaslat spolu s žádostí o platbu i průběžnou monitorovací zprávu, eventuelně další přílohy. Celková výše průběžných plateb spolu se zálohovou platbou mohla činit maximálně 90 % celkových uznatelných nákladů.

Příjemce podpory byl povinen ukončit práce na projektu ke dni uvedenému ve smlouvě jako den ukončení projektu. Pokud ve smlouvě den ukončení uveden nebyl,

⁴⁵ Pramen: MPSV ČR, Příručka pro příjemce finanční podpory OP RLZ, (Praha), září 2007.

musel příjemce ukončit projekt nejpozději do 24 měsíců ode dne zahájení. Všechny projekty realizované v rámci OP RLZ musí být ukončeny do 30. 6. 2008 (v odůvodněných případech do 31. 8. 2008).

6.4.2.3.2 OP PA 2007 – 2013⁴⁶

Realizace projektu se oficiálně zahajuje dnem stanoveným ve smlouvě o poskytnutí podpory a návrh data zahájení se uvádí již do projektové žádosti. Doporučuje se, aby žadatel při plánování data zahájení zohlednil délku trvání výběru projektů (až 6 měsíců) a aby bylo zahájení realizace stanoveno vždy na začátek kalendářního měsíce z důvodu prokazování výdajů (např. výdajů na mzdy, výdajů na nájemné apod.). Za způsobilé náklady se považují ty, které vznikly v době realizace projektu a byly skutečně uhrazeny mezi dnem předložení žádosti a dnem předložení závěrečného vyúčtování projektu.

V rámci OP PA jsou finanční prostředky na uznatelné výdaje projektu poskytovány na základě tzv. zálohového principu, kdy příjemci je poskytována schválená podpora až do výše 100 % za podmínky průběžného prokazování nákladů projektu formou záloh (tj. před uhrazením výdaje příjemcem).

Na základě zálohového principu jsou finanční prostředky poskytovány příjemci podpory v etapě realizace projektu dle následujícího harmonogramu plateb:

- **První zálohová platba** – poskytuje se do 30 dnů od podpisu smlouvy (nejpozději k datu zahájení projektu) a je kalkulována tak, aby pokryla náklady v období prvního až třetího měsíce realizace projektu. Částku si navrhuje příjemce již v samotné projektové žádosti a je také uvedena v grantové smlouvě. Součástí první zálohové platby není žádost o platbu.
- **Druhá zálohová platba** – její výše je také uvedena v grantové smlouvě a částku si navrhuje žadatel již v projektové žádosti. Je kalkulována tak, aby pokryla výdaje uskutečněné během pátého až devátého měsíce realizace projektu. Podmínkou k poskytnutí této platby je předložení tzv. *Zprávy o zahájení projektu* a její schválení ze strany hl. m. Prahy. Tato zpráva musí shrnovat první dva měsíce realizace a musí být předložena do 15. dne třetího měsíce realizace projektu. Součástí zprávy není ani v tomto případě žádost o platbu a pokud je projekt dle zprávy realizován v souladu se schválenou žádostí, je poskytnuta druhá záloha do 30 dnů od jejího schválení.
- **Další zálohové platby** – jsou poskytovány na základě schválených monitorovacích zpráv, jejichž součástí jsou žádosti o platbu a dokumenty dokládající vzniklé náklady projektu. Výše jejich částky může být maximálně ve výši součtu vzniklých způsobilých přímých nákladů projektu, které jsou

⁴⁶ Pramen: Magistrát hl. m. Prahy, Projektová příručka Operační program Praha – Adaptabilita, (Praha), leden 2008.

zařazeny do jednotlivých monitorovacích zpráv a odpovídají podílu na nepřímé náklady.

- **Závěrečná platba** – nemá charakter zálohy a může být poskytnuta pouze na základě schválené monitorovací smlouvy obsahující celkové vyúčtování nákladů a žádost o platbu. Je vyplácena maximálně do výše rozdílu mezi dosud poskytnutou podporu a celkovou výši způsobilých nákladů projektu.

Příjemce finančních prostředků je oprávněn požádat o platbu ve lhůtě šesti měsíců od podání poslední žádosti o platbu a musí předložit monitorovací zprávu, jejíž součástí je právě žádost o platbu. Prostředky mu budou poskytnuty do 30 dní od jejího schválení. Pokud dojde k tomu, že celková poskytnutá podpora z OP PA převyší částku, která by dle závěrečného vyúčtování měla být na způsobilé náklady poskytnuta, musí být příslušná část podpory vrácena hlavnímu městu Praze.

Příjemce podpory je povinen ukončit projekt ke dni stanovenému v grantové smlouvě jakožto den ukončení realizace projektu. Po datu ukončení realizace mohou ještě dobíhat platby za plnění (např. mzdy za poslední měsíc realizace), které se vážou k datu realizace, ale aktivity už nesmí být realizovány.

6.4.2.4 Monitoring a kontrola projektu

Monitoring projektů probíhá v průběhu realizace i po ukončení realizace projektu. Hlavním cílem monitoringu je průběžné zjišťování pokroku v realizaci projektů a porovnání získaných informací s výchozím předpokládaným plánem, dále poskytují zpětnou vazbu z hlediska realizace projektů i celého programu.

Monitorování jednotlivých projektů je prováděno prostřednictvím následujících typů zpráv:

- řádné průběžné zprávy z realizace projektu,
- mimořádné průběžné zprávy z realizace projektu,
- závěrečné zprávy z realizace projektu.

6.4.2.4.1 OP RLZ 2004 – 2006⁴⁷

Monitorovací zprávy předkládané příjemci v rámci OP RLZ musely obsahovat popis uskutečněných a plánovaných aktivit, čerpání rozpočtu, uvedení nepodstatných změn v projektu a dále naplňování předepsaných monitorovacích indikátorů. Výrazné nenaplňování těchto indikátorů mohlo vést k omezení poskytované podpory, k jejímu úplnému zastavení či odebrání. K finančnímu plnění a naplňování monitorovacích indikátorů projektu se používal Monitorovací systém Strukturálních fondů MSSF

⁴⁷ Pramen: MPSV ČR, Příručka pro příjemce finanční podpory OP RLZ, (Praha), září 2007.

MONIT, do kterého se průběžně načítaly informace z jednotlivých monitorovacích zpráv. Monitorovací zprávy předkládal příjemce v českém jazyce v elektronické a tištěné podobě, dále všechny musely být příjemcem archivovány a vždy k nim musela být připojena žádost o platbu.

Příjemce podpory předkládal dva základní typy monitorovacích zpráv, které měly stejný formát (lišily se v rozsahu požadovaných informací):

- **Průběžné zprávy** – předkládány v průběhu realizace projektu,
- **Mimořádné zprávy** – předkládány výjimečně při nedostatku prostředků,
- **Závěrečná zpráva** – předkládána po ukončení realizace projektu.

První průběžnou monitorovací zprávu předkládal příjemce nejpozději do 30 kalendářních dnů po uplynutí prvních tří měsíců od data zahájení realizace projektu. Každá následující monitorovací zpráva se předkládala do 30 dnů po uplynutí dalších tří měsíců v průběhu realizace projektu. Součástí každé monitorovací zprávy byly přílohy a o povinnosti jejich předkládání rozhodovaly příslušné implementační agentury. Jednalo se např. o monitorovací ukazatele, přehled uzavřených zadávacích řízení, žádost o platbu (prostřednictvím MSSF BENEFIT), kopie účetních dokladů, výpis z účtu projektu apod.

Závěrečná zpráva hodnotila úspěšnost celého projektu a musela obsahovat podrobný popis podmínek, v nichž byl projekt realizován, informace o publicitě projektu, zdroje jeho financování apod. Byla předkládána zpravidla dva měsíce po skončení projektu a spolu s ní i závěrečná žádost o platbu.

MPSV a agentury (pro vybraná Opatření Správa služeb zaměstnanosti MPSV (SSZ), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS)) zajišťovali průběžnou kontrolu dodržování podmínek a vykonávali kontrolu v místě realizace projektu na základě článku 4 Nařízení komise (ES) č. 438/2001 a zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Mezi další kontrolou pověřené osoby patřili pracovníci Nejvyššího kontrolního úřadu, pracovníci finančního úřadu, Evropské komise a Dvoru auditorů EU. Tyto pověřené osoby byly oprávněny provádět kontrolu v průběhu trvání projektu a sedm let po obdržení závěrečné platby.

Při kontrolách na místě u příjemce podpory (fyzické kontroly) se porovnával skutečný stav s deklarováním, přičemž kontrola zahrnovala i kontrolu dokladů. Příjemce musel umožnit kontrolním orgánům přístup na místo realizace projektu, včetně přístupu k veškeré dokumentaci týkající se projektu.

Dalším typem kontroly v rámci OP RLZ byla tzv. kontrola vzorku operací, která byla důsledně oddělena od systému kontrol prováděných na místě. Touto kontrolou byl pověřen Odbor interního auditu a kontroly na MPSV, který spolupracoval s MŠMT, MŽP, MPO, MMR, kraji a úřady práce.

6.4.2.4.2 OP PA 2007 – 2013⁴⁸

Průběžné monitorovací zprávy se předkládají za každých šest měsíců (kromě zprávy předkládané za první dva měsíce) realizace projektu, a to dokonce prvního měsíce následujícího po ukončení období, k němuž se zpráva vztahuje. Tímto se odlišují od termínu předkládání zpráv v minulém programovacím období. Monitorovací ukazatele jsou také podstatně jednodušší než dříve. Jsou předkládány následující monitorovací zprávy:

- **Zpráva o zahájení realizace projektu** – podávající informace o tom, jak se podařilo projekt rozběhnout a předkládá se za první dva měsíce, tzv. do 15. dne třetího měsíce realizace projektu. Není v ní třeba vyúčtovávat náklady.
- **Průběžné monitorovací zprávy** – vždy obsahují vyúčtování uskutečněných výdajů projektu, na jejich posouzení má hl. m. Praha vyhrazeno 40 dní a prostředky jsou poukázány nejpozději do 30 dnů od jejich schválení. Součástí monitorovacích zpráv je např. popis realizace klíčových aktivit, plnění monitorovacích ukazatelů, žádost o platbu, informace o zadávacích řízeních, zajištění publicity projektu apod.
- **Mimořádná monitorovací zpráva** – je předkládána výjimečně při nedostatku prostředků, které jsou doložitelné např. prostřednictvím porovnání předpokládaných výdajů v rámci příslušného monitorovacího období a zůstatku poskytnuté podpory. Předkládá se spolu se žádostí o platbu a výše té platby se odvozuje od potřeb projektu.
- **Závěrečná monitorovací zpráva** – musí být předložena do dvou měsíců od ukončení projektu a obsahově se liší od průběžné pouze tím, že obsahuje navíc celkové zhodnocení průběhu, výstupů a výsledků projektu. Spolu s ní příjemce předkládá vyúčtování nákladů projektu, které v předchozích zprávách nedokládal.

K průběžné kontrole dodržování podmínek a k výkonu kontroly během realizace projektu má oprávnění hl. m. Praha (poskytovatel podpory), MF, Nejvyšší kontrolní úřad, Evropská komise a Evropský účetní dvůr. Prováděné kontroly by měly ověřit, zda vyúčtované výdaje projektu jsou skutečné, zda produkty či služby byly poskytnuty v souladu se smlouvou a zda projekt je realizován v souladu s pravidly ČR a EU.

Systém kontrol v rámci OP PA je dvoustupňový, rozlišuje se kontrola prováděná na místě a kontrola vzorku projektů. Kontrola na místě je zajišťována hl. m. Prahou dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Kontrolu provádějí pracovníci Magistrátu a kontrolují minimálně jednou do roka každý z podpořených projektů. Kontrola vzorku projektů je v kompetenci Ministerstva financí, konkrétně Centrální harmonizační jednotky pro kontrolu. Ministerstvo financí může ovšem některé úkoly spojené s kontrolou vzorku projektů delegovat na jiný subjekt.

⁴⁸ Pramen: Magistrát hl. m. Prahy, Projektová příručka Operační program Praha – Adaptabilita, (Praha), leden 2008.

6.4.2.5 Vyhodnocení a stanovení rozdílů v administraci srovnávaných operačních programů

Tabulka č.13. Odlišnosti v administraci srovnávaných operačních programů

Odlišnosti v:	OP Rozvoj lidských zdrojů	OP Praha - Adaptabilita
Projektová příprava		
<i>Mechanismy přidělování podpory</i>	3 základní typy projektů: grantové, národní a systémové	2 základní typy projektů: grantové výzvy a přímé přidělení
<i>Partnerství v projektech</i>	<i>Prohlášení o partnerství</i> <i>Smlouva o partnerství:</i> - vícestranná - nejpozději do 3 měsíců od získání finanční podpory	<i>Dva typy partnerů:</i> - s finančním podílem na rozpočtu - bez finančního podílu na rozpočtu <i>Smlouva o partnerství:</i> - dvoustranná - nejpozději do 2 měsíců od zahájení realizace projektu - povinná pouze u partnera s finančním podílem na rozpočtu
Projektová žádost		
<i>Formulář žádosti</i>	program Benefit, nutnost instalace do počítače pro potřeby vyplnění	program Benefit7, internetový formulář ukládá data na vzdálený server
<i>Přílohy</i>	povinné a specifické	nejsou, veškeré informace uvnitř žádosti
<i>Předkládání žádosti</i>	k danému termínu nebo průběžně až do uzavření výzvy	na základě výzev vyhlášených ve stejných termínech se společným datem ukončení příjmu projektových žádostí
Průběh hodnocení a schvalování projektů		
<i>Formální posouzení</i>	rozděleno na 2 části: - samotné formální posouzení v této části žádost není ohrožena jejím vyřazením z dalšího posuzování - posouzení přijatelnosti projektu, žadatele po nesplnění kritérií projekt vyřazen	pouze formální posouzení, ale zahrnující obdobná kritéria v rámci obou částí posuzování u OP RLZ po nesplnění kritérií projekt vyřazen

<i>Věcné posouzení</i>	- základních 6 hodnotících kritérií	= tzv. expertní posouzení - základních 9 hodnotících kritérií navíc Efektivita projektu, Křížové financování a Závěrečný komentář
<i>Výběrová komise</i>	- vybere projekty k financování a schválí - její rozhodnutí je konečné	- rozhoduje o vhodnosti a nevhodnosti projektů, max. výši podpory apod.
<i>Schválení projektů</i>	- výběrová komise	- předchází mu projednání ve výborech Zastupitelstva a v Radě hl. m. Prahy - schvaluje Zastupitelstvo hl. m. Prahy
Realizace a proplácení projektu		
<i>Způsob úhrady uznatelných výdajů</i>	2 způsoby: standardní a zálohový	pouze zálohový princip
<i>Harmonogram plateb</i>	První zálohová platba (bez žádosti o platbu) Další zálohové platby Závěrečná platba Žádost o platbu – každé 3 měsíce	První zálohová platba Druhá zálohová platba (1. a 2. bez žádosti o platbu) Další zálohové platby Závěrečná platba Žádost o platbu – každých 6 měsíců
Monitoring a kontrola projektu		
<i>Monitorovací zprávy</i>	Průběžné monitorovací zprávy: - každé 3 měsíce Závěrečná monitorovací zpráva	Zpráva o zahájení realizace projektu Průběžné monitorovací zprávy: – každých 6 měsíců Závěrečná monitorovací zpráva

Zpracovala: Bc. Dagmar Landová z příslušných projektových příruček vztahujících se k administraci OP.

6.4.2.6 Silné a slabé stránky zpracování projektových žádostí srovnávaných OP

Tabulka č.14. Silné a slabé stránky zpracování projektových žádostí u OP RLZ

OP RLZ	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
	<ul style="list-style-type: none"> + Pro ČR novátorský přístup k žádostem o dotace. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ukládání programu, ve kterém se píše žádost do vlastního počítače. – Časová náročnost na prostudování pokynů pro psaní projektové žádosti. – Četnost příloh. – Změny podmínek výzvy v jejím průběhu.

Zpracovala: Bc. Dagmar Landová

Tabulka č.15. Silné a slabé stránky zpracování projektových žádostí u OP PA

OP PA	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
	<ul style="list-style-type: none"> + Elektronický formulář žádosti je přístupný na internetu a vyplňuje se přímo v okně internetového prohlížeče. + Aktuálnost aplikace Benefit7: číselníků a dalších údajů ke konkrétní výzvě. + Okamžitá zpětná vazba mezi žadatelem a řídicím orgánem. + Absence příloh (jsou součástí přímo žádosti). 	<ul style="list-style-type: none"> – Finanční náklady na zpracování projektu. – Nutnost konzultací s odborníky. – Příliš časté změny programu Benefit7. – Změny podmínek výzvy v jejím průběhu.

Zpracovala: Bc. Dagmar Landová

6.5 Problémy provázející administraci v období 2004 – 2006

V minulém programovém období nastala řada společných problémů ohledně průběhu čerpání prostředků ze Strukturálních fondů, které je možno zachytit ve výsledcích evaluace střednědobého pokroku, dílčích evaluačních studiích, ale i v praktických zkušenostech týkajících se implementace. Ministerstvo pro místní rozvoj z tohoto důvodu provedlo desítky komplexních opatření s cílem řešit tyto identifikované problémy pro nové programové období. Otázkou ale zůstává, do jaké míry se mu podařilo tento náročný úkol naplnit.

Problémy celého systému administrace operačních programů a projektů bych rozdělila do tří skupin. V první skupině se nachází *systémové nedostatky* vyplývající z „nezvládnutí“ MMR role koordinátora mezi řídicími orgány, které se na administraci podíleli a podílejí. Dále na pracovníky těchto institucí jsou kladeny vysoké odborné požadavky a není jim poskytována dostatečná metodická pomoc a vedení v oblastech např. veřejné podpory, výběrových řízení, uznatelnosti, účelnosti a efektivnosti nákladů apod. Z výše uvedených důvodů dochází k opožděným realizacím programů a k nevhodnému čerpání přidělených prostředků.

Druhou skupinu tvořící nedostatky představuje *lidský faktor*. Jedná se zejména o nerovnoměrnost v časových nárocích na personální kapacity, jelikož administrace většiny projektů je realizována formou nepravidelně vyhlašovaných výzev. Dále se jedná o rozdílný přístup úředníků a programových manažerů k jednotlivým ustanovením pravidel, rozdílné požadavky na jednotlivých pracovištích implementačních agentur a podobně. Tyto nedostatky budou odstraňovány obtížněji a pomaleji, neboť se jedná o subjektivní faktor deformující fungování státní správy jako celku.

Další slabé místo v realizaci programů je *informační systém*, který omezuje jak většinu pracovníků implementačních agentur a jednotlivých ministerstev v jejich práci, tak i většinu samotných žadatelů či příjemců podpor ze Strukturálních fondů.

Od počátku zkráceného období 2004 až 2006 se ČR a potažmo její ministerstva teprve učily zacházet s touto pomocí, a proto postupně dochází k odstraňování problémů a nedostatků. Na druhou stranu nelze ovšem tvrdit, že v novém období dojde k „zásadnímu obratu“ a k podstatnému a žádoucímu zjednodušení systému Strukturálních fondů.

Pro období 2007 až 2013 se předpokládalo, že již bude řada problémů z prvního období odstraněna, ale i v současné době systém oplývá nedostatky a je otázkou, kdy dojde k jejich odstranění, jak rychle a jestli vůbec.

6.5.1 Příklady některých problémů a případné návrhy řešení

- Hlavními příčinami pomalého čerpání z evropských fondů jsou obecně zpoždění způsobená zejména příliš složitými procedurami při výběru, schvalování a uzavírání projektů.

Návrh řešení:

Ke zlepšení a urychlení čerpání je nezbytné zavést opatření, která povedou k jednoduché a přehledné implementační struktuře, v níž se budou žadatelé snadněji orientovat a opatření, která zjednoduší složité administrativní procesy a tím přispějí k celkovému urychlení procesu. Připravit dostatečnou administrativní kapacitu včetně přípravy kvalitních a kvalifikovaných pracovníků, schopných pružně reagovat na potřeby klientů. Zajistit dostatečnou absorpční kapacitu pro čerpání fondů EU prostřednictvím realizace kvalitních projektů.

- Nedostatečná struktura poskytovaných informací o možnostech čerpání z ESF – v souvislosti s provedením oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí. Tyto stránky by měly být jakýmsi praktickým průvodcem žadatele o finanční podporu a informace zde obsažené jsou často neaktuální, nepřehledné a málo srozumitelné.

Návrh řešení:

MPSV by mělo klást větší důraz na propagaci svého poslání v rámci ESF a provést revizi struktury a obsahu www stránek. Rozčlenit obsah těchto stránek na část odbornou a propagační, dále zajistit profesionální tým odborníků věnujících se naplno této problemové oblasti.

- Nedostačující personální kapacita jednotlivých institucí s ohledem na očekávaný nárůst požadavků souvisejících se zvyšujícím se počtem projektů a rostoucími finančními prostředky v příštím programovém období.

Návrh řešení:

Zvyšovat personální kapacity efektivně dle potřeby a proškolit ty zaměstnance, kteří jsou momentálně zapojeni do jiných částí implementace podpory ze Strukturálních fondů.

- Kvalita poskytovaných informací a podpory z hlediska jak zprostředkujících subjektů, tak i konečných příjemců. Často kladené otázky v rámci jednotlivých projektů musí být zodpovězeny závazně a korektně.

Návrh řešení:

Měly by být zefektivněny činnosti pracovní skupin napomáhajících řešení výše uvedených problémů, už jenom z toho důvodu, že žadatelé nedokáží příklady řešit samostatně a brzdí je to v další činnosti.

- Časté rozdíly v hodnocení přiměřenosti plánovaných nákladů jednoho projektu různými hodnotiteli (někdy hodně podstatné) – nemají možnost porovnat své hodnocení s hodnocením dalšího hodnotitele.

Návrh řešení:

Požadovat po hodnotiteli povinné poskytování komentářů k jednotlivým položkám.

- Nedostatečná informovanost o již schválených nebo realizovaných projektech.

Návrh řešení:

Stanovit komunikační strategii a efektivní nástroje, které povedou k efektivní komunikaci zúčastněných stran. Řídící orgány a jejich zprostředkující subjekty by měli např. zavést takové www stránky, které by žadatelům umožňovaly průběžně zjišťovat zda-li je jejich projekt vůbec realizovatelný a financovatelný.

- U některých operačních programů a z nich vycházejících dokumentů (projektových příruček a různých pokynů) se nedá hovořit o vysoké srozumitelnosti pro často nezkušené a na složitý proces administrace nepřipravené žadatele/příjemce. Odpovědi na již zcela konkrétní dotazy jsou nekompaktně uvedeny v několika, byť na sebe navazujících dokumentech. Mnohokrát jsou opakovány informace, které jsou obecného charakteru a zabírají místo pro precizní popis daného problému.

Návrh řešení:

Dokumenty vytvářet takovým způsobem, aby potenciální žadatel, potažmo už příjemce, jednoduše našel informaci, kterou požaduje. Pokud žadatel snáz porozumí, celková etapa průběhu projektu se zkrátí a projekty, žádosti a další potřebná dokumentace (monitorovací zprávy apod.) budou zpracovávány kvalitněji.

- Příliš dlouhé čekací lhůty ze strany žadatelů/příjemců související s hodnocením a schvalování projektů, vyplácením dotací apod. z pozice zodpovědných subjektů.

Návrh řešení:

Stanovit a vytvořit odpovědné podmínky i pro všechny řídicí orgány provádějící implementaci Strukturálních fondů, jelikož často nejsou stanoveny, nebo jsou velmi benevolentní a tím logicky dochází k prodlevám v realizaci projektů.

Stejně jako je požadováno po žadatelích, tak stejně striktně požadovat od všech zainteresovaných subjektů dodržování stanovených pravidel.

- Nevýrazný počet předložených žádostí v rámci některých opatření operačních programů financovaných ESF v jednotlivých regionech České republiky.

Návrh řešení:

V nynějším programovacím období usilovat (v kompetenci řídicího orgánu ESF) o získání většího počtu žádostí ze všech regionů v rámci programů financovaných ESF a snažit se najít a odstranit příčiny nižší absorpční kapacity některých regionů.

6.5.2 Využití poznatků pro nové programovací období 2007 – 2013

Pro nové programovací období 2007 – 2013 se předpokládalo, že většina programových dokumentů bude vytvořena mnohem efektivněji a dojde k postupu vpřed z hlediska využívání podpor ze Strukturálních fondů. Řídící orgány se v některých případech z minulého zkráceného období poučily a zavedly opatření, která napomohla k zlepšení dotačního systému programů financovaných z fondů Evropské unie. I přesto v žádném systému není nikdy vše dokonalé, mnoho žadatelů/příjemců podpor se potýkalo a bude potýkat bohužel i nadále s nedostatky složitého systému dotování jejich projektů. V této kapitole bych chtěla zmínit několik zlepšovacích návrhů a názorů od zkušených odborníků zabývajících se právě dotační sférou.

Komentář Buluška (4) upozorňuje na nedostatky týkající se *dokladování výdajů a jejich způsobilosti*. Zdůrazňuje „nedůležitost“ způsobilých výdajů a jejich zbytečné přidělování práce nejen příjemci, ale i poskytovateli dotace. Dále jejich vliv na výrazné snižování efektivnosti dotovaných projektů a využití dotačních prostředků. Tvrdí, že pokud bylo již jednou při posuzování žádosti o dotaci rozhodnuto a poskytované prostředky jsou slibovaným výsledkům projektu přiměřené, měl by být kontrolován pouze výsledek. Při kontrole jen výsledků by každý realizátor projektu s poskytnutými prostředky hospodařil dle svého uvážení a v případě dosažení slíbených výsledků s menšími náklady by mu ty zbylé byly ponechány. Nutnou podmínkou pro uplatňování naznačeného přístupu by však muselo být kvalifikované posouzení přiměřenosti poskytovaných finančních prostředků slibovaným výsledkům projektu již při posuzování žádosti o dotaci. V souvislosti s tímto přístupem dále poukazuje i na nadbytečnost výběrových řízení na dodavatele a konstatuje, že příjemce by se sám dostal do role dodavatele. Pokud by si mohl ušetřené prostředky ponechat, určitě by neměl zájem výběrová řízení stínovat a vybíral by dodavatele mnohem pečlivěji.

Názor Vojtka (5) je částečně reakcí na výše zmíněný komentář a jeho autor se domnívá, že by neměly být *kontrolovány* výsledky projektu, ale *aktivita jako takové*. Aktivitami myslí např. důkazy o průběhu školení – prezenční listiny, dotazníkové šetření – zda byla cílová skupina s obsahem semináře spokojená, příslušné účetní doklady apod. V souvislosti s vyhodnocením aktivit by došlo k uznání prostředků v plné výši. Další problém dle jeho názoru představují především *nepřímé náklady*, které představují 60 – 90 % (bez mezd) počtu účetních dokladů odesílaných ke kontrole. Na celkových nákladech projektu se promítají pouze nepatrně (z 5 – 30 %). Na základě

toho dochází k nadměrné administrativní zátěži pracovníků zabývajících se právě kontrolou těchto dokladů. Z minulého programovacího období se naštěstí některé řídicí orgány poučily a nepřímé náklady umožňují vykazovat paušálem stanoveným dle objemu přímých nákladů. Znamená to, že ve vyúčtování zůstávají kopie účetních dokladů vztahujících se ke konkrétním aktivitám projektu a administrátor je poměřuje s tím, co se v projektu skutečně událo. Tento postup dramaticky snižuje administrativní náklady a představuje velké zjednodušení, a tedy i krok správným směrem.

Svobodová (5) za základní problémy spojené s využíváním fondů EU považuje *vysoký počet operačních programů (24) a téměř nulovou koordinaci podmínek mezi nimi*. Dále poskytuje návrhy k nejdůležitějším oblastem, ve kterých lze ještě něco změnit a tak minimalizovat dopady na žadatele. Jedná se o následující problémové oblasti:

Zjednodušení a unifikace žádostí – stále ještě zbývá určitý prostor pro omezení povinných příloh na nejnutnější minimum v rámci požadavků EK. Je nutné se pokusit o maximální unifikaci žádosti a odstupňovat dle výše požadované dotace požadavky na žadatele z hlediska samotné žádosti, počtu a druhů příloh. U projektů do 10 milionů korun by např. neměla být vůbec požadována studie proveditelnosti a u projektů v rozmezí podpory de minimis by měly být požadavky na žadatele obecně tak jednoduché, aby byl projekt schopen zpracovat firemní ekonom či účetní.

Předvídatelnost výzev – kvůli vysokému počtu operačních programů bude velmi náročné pro žadatele se orientovat ve všech možnostech, které programy nabízejí. A to zejména v případě, že budou výzvy k předkládání projektů v jednotlivých OP vyhlášovány nekoordinovaně a náhodně. V první řadě by bylo proto užitečné stanovit klíčové termíny výzev pro všechny OP s tím, že řídicí orgány programů by pak mohly rozhodnout o dalším „zahuštění“ těchto termínů. Druhým možným způsobem řešení je uplatnění tzv. průběžných výzev (nahrávajících spíše projektům podaným včas a plnícím alespoň limitní kritéria hodnocení), které ovšem nepředstavují možnost výběru nejlepších projektů a z toho důvodu tento návrh řešení nedoporučuje.

Cílená informovanost – informace o OP jsou zpravidla komunikovány směrem „shora dolů“, který odpovídá pohledu řídicích orgánů. Bylo by žádoucí přistoupit k poskytování informacím opačným způsobem, tedy z pohledu žadatele. Informační systém by měl žadatele s jeho projektovým záměrem přivést co nejjednodušším způsobem k cíli, tak aby mu byly zodpovězeny všechny jeho důležité otázky.

Jednoduché pokyny pro žadatele – v souvislosti s přípravou projektové dokumentace, která se jeví jako velmi náročná především pro malé subjekty a odráží se to i na kvalitě jejího zpracování. Pokyny pro žadatele však i nadále obsahují nepodstatné informace a obecné zbytečnosti, zejména v úvodu dokumentů. Měly by představovat praktického průvodce žadateli a také jazyk pokynů by měl být přizpůsoben jazyku cílové skupiny. Totéž se týká i pravidel pro výběrová řízení na dodavatele.

Způsobilé výdaje – metodika a terminologie by měla být přísně sladěna s platnými daňovými a účetními předpisy. Tím by mělo dojít k ulehčení života firemním ekonomům jak při přípravě rozpočtu projektu, tak i při vedení účetnictví během realizace projektu.

Nejzásadnější problém současného dotačního systému dle Vyhnánka (5) představuje fakt, že se *na finanční prostředky z programů financovaných Strukturálními fondy Evropské unie pohlíží jako na součást státního rozpočtu*. Z tohoto problému vyplývají všechna přetížení systému a všechna nebezpečí při porušení rozpočtové kázně. Tato situace má za následek dopad jak na příjemce dotací, tak paradoxně i na poskytovatele dotací, kteří pro jejich „obhospodaření“ přijali stovky nových pracovníků. Další nedostatek vidí také v nedůležitosti způsobilých výdajů a klade důraz na jejich neefektivnost spočívající ve využití finančních prostředků a v přidělování práce. Dále upozorňuje na dohodu MPSV ČR a MF ČR z minulého roku týkající se programů Evropského sociálního fondu, kdy nadále při schvalování monitorovacích zpráv nebudou kontrolovány nejmenší účtenky (do 5000 korun). Také přikládá názor, že nevidí důvod k jakékoliv kontrole dokladů na takovéto úrovni.

7 Závěr

Strukturální politika je v ČR uplatňována na základě Národního strategického referenčního rámce a navazujících programových dokumentů. Strukturální fondy jsou využívány jako nástroj harmonického rozvoje všech regionů EU. Po vstupu do EU se ČR stala součástí systému podpory pro podnikatelskou i nepodnikatelskou sféru a i přes různé problémy se tato pomoc velmi výrazně podílí na rozvoji hospodářství, infrastruktury a socioekonomické situaci v ČR.

Předložená diplomová práce obsáhla základní informace týkající se regionální a strukturální politiky Evropské unie. Především byla věnována pozornost teoretickému zázemí regionální politiky a konkrétně programům podporujícím aktivitu v oblasti zaměstnanosti a lidských zdrojů. Jelikož se jedná o velice obsáhlou a složitou problematiku, byla převážná část práce konkretizována a aplikována na jeden ze strukturálních fondů a to na Evropský sociální fond.

Oproti minulému programovacímu období 2004 až 2006 nedošlo z hlediska Evropského sociálního fondu k výrazným změnám ohledně samotného poslání tohoto fondu, jeho smysl a funkce zůstávají obdobné i pro nové programovací období 2007 až 2013. Změny se především týkají legislativy, operačních programů a alokace finančních prostředků. I nadále zůstává hlavním finančním nástrojem Evropské unie pro investice do lidí, podporuje zaměstnanost a pomáhá lidem rozšiřovat vzdělání a dovednosti.

V praktické části diplomové práce byla analyzována administrace vybraných operačních programů a na základě toho byl obecně, ale i konkrétně (z hlediska zvolených operačních programů) nastíněn celkový proces administrace provázející žadatele o dotaci, potažmo příjemce dotace. Byly zmapovány všechny důležité administrativní kroky a procedury předcházející vyplacení finanční hotovosti příjemci podpory, od realizace samotného projektového záměru, proplácení financí až po následný monitoring a kontrolu.

Pro předkládanou diplomovou práci byly vybrány dva operační programy, a to Operační program Praha – Adaptabilita (OP PA) a Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ), který byl financován ESF v minulém „zkráceném“ programovacím období.

Z vyhodnocení administrace těchto operačních programů vyplývá, že příslušné řídicí orgány v některých oblastech administrace zjednodušily či pozměnily administrativní kroky pro žadatele a došlo taktéž k určitým změnám v administrativní náročnosti např. u vyplňování formulářů žádostí a jejich hodnocení, u termínů předkládání monitorovacích zpráv apod. V současném programovacím období je nutné zdůraznit, že každý operační program je individuální, tzv. má konkrétní administrativní postupy pro jednotlivé fáze administrace.

Nadále však přetrvává řada společných problémů týkající se zejména průběhu čerpání prostředků ze Strukturálních fondů, které je možno zachytit např. ve výsledcích evaluace střednědobého pokroku, dílčích evaluačních studiích, ale i v praktických zkušenostech týkajících se implementace.

Pro nové programovací období 2007 – 2013 se předpokládalo, že dojde k podstatnému zjednodušení administrativní náročnosti projektů, ale i nadále je žadatel zatěžován např. zvyšující se četností potřebných dokumentů jakožto příloh k žádosti a musí neustále jen něco prokazovat. Řídící orgány se v některých případech z minulého „zkráceného“ období poučily a zavedly komplexní opatření s cílem řešit identifikované problémy pro nové období, která napomohla ke zlepšení dotačního systému programů financovaných z fondů Evropské unie. I přesto v žádném systému není nikdy vše dokonalé, mnoho žadatelů či příjemců podpor se bude i nadále potýkat s nedostatky složitého systému dotování jejich projektů. Některé z těchto nedostatků jsou uvedeny v návrhové části diplomové práce včetně možností jejich odstranění.

Aby v současném programovacím období, kdy má ČR k dispozici podstatně více finančních prostředků pro dotační politiku oproti minulému období, došlo ke zlepšení mimo jiné i přílišné administrativní náročnosti projektů, je nutné o všech aspektech administrace strukturálních fondů otevřeně hovořit, prosazovat změny a tím zlepšovat celý systém od základních koncepčních rozhodnutí až do např. podoby formulářů žádostí. Jedině tak budou strukturální fondy v ČR plnit svoji funkci a stanou se nástrojem k vyrovnání úrovně české ekonomiky s ekonomikami nejrozvinutějších zemí EU.

8 Summary

I suppose that this thesis covers all essential information concerning the regional and structural policy in the European Union. I have mainly paid attention to the theoretical background of the regional policy and specifically to programs supporting various activities in the area of employment and human resources. Since the whole area is really vast and complicated, debatable at the time, the main part of the thesis has been concretized and exemplified in only one of many structural funds, and it has been European Social Fund.

Over against the last programming period of 2004 – 2006 there have not been any major changes in the function of the fund, its purpose and function will remain analogous to the previous one in the period of 2007 – 2013. The changes are set in legislation, operational programs and financial means of allocation. The fund still remains the main financial tool in the European Union for investments in human resources, it supports the employment and it helps people to improve their education and skills.

In the practical part of this thesis, there has been analyzed the administration of the selected operational programs and thereafter there has been shown, both in a general and a concrete way, the whole process of administration needed to be done by a subsidy applicant, or by a subsidy beneficiary. All important steps and procedures preceding the payment for a beneficiary have been mapped, from the project preparation, application forms for the subsidy and its subsequent approval, to the implementation of the project and its refunding, monitoring and supervision.

It has been supposed for the new programming period of 2007 – 2013 that the majority of program's documentation would be created in a more effective way and the support from the structural funds would advance. The administrative authorities have learned a lesson from the previous "shortened" period and they have installed tens of complex measures wanting to solve the identified problems for the new period. These measures have helped to improve the subsidy system for the programs financed for the European funds. But nothing can be done perfectly, a lot of applicants or beneficiaries have had, have and will have problems with the deficiencies of the complicated system of funding their projects. Some of these deficiencies are mentioned in the proposal part of this thesis and they should be studied.

It is necessary to talk openly about all aspects of the administration of the structural funds; to uphold the changes and improve the whole system from the basic conceptual decisions to e.g. the layout of the application forms so that in the present EU programming period when the Czech Republic has at its disposal much more financial tools for the policy of subsidies over the previous period, there would be the improvement of the balance sheet of their withdrawal (the Czech Republic is not only a beneficiary but also a subscriber to the EU "cashbox"). This is the only possibility that the structural funds would fulfill their function in the Czech Republic and they would become a tool for equaling the level of the Czech economy to economy in the most developed EU countries.

9 Přehled použité literatury

Knihy, publikace a měsíčníky

1. Hrabánková, M., Boháčková, I. Strukturální podpory v rámci politiky soudržnosti v období 2000 – 2013. České Budějovice: Zemědělská fakulta JU v Č. Budějovicích, 2005. 74 s. ISBN 80–7271-159–8.
2. Chvojková, A., Květoň, V. a kol. Finanční prostředky fondů EU v období 2007–2013. Praha: IREAS, 2007. 181 s. ISBN 987–80-86684–43-7.
3. HVB Bank Czech Republic, a.s. Průvodce fondy EU 2007 – 2013. Brno: Evropské kompetenční centrum, únor 2007. 80 s. ISBN 978–80-903830–0-5.
4. ISSN 1802–7660. Praha: Dotace – poradce pro evropské fondy. Únor 2008. 66 s.
5. ISSN 1802–7660. Praha: Dotace – poradce pro evropské fondy. Březen 2008. 66 s.

Materiály EU, ministerstev a další studie

6. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013. Praha: Odbor evropských fondů MMR ČR, květen 2007. 29 s.
7. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Specifická nařízení ke Strukturálním fondům a Fondu Soudržnosti pro období 2007 – 2013. Praha: Odbor Rámce podpory Společenství MMR ČR, červenec 2006. 143 s.
8. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Průvodce fondy Evropské unie. Odbor vnějších vztahů, duben 2004. 145 s.
9. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Národní strategický referenční rámec 2007–2013. Praha, červenec 2007. 137 s.
10. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Praha, září 2007. 164 s.
11. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Příručka pro příjemce finanční podpory OP RLZ. Praha, září 2007. 120 s.
12. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Praha, září 2007. 184 s.
13. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Dodatek k programu: Operační program Rozvoj lidských zdrojů. Praha, březen 2006. 117 s.
14. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Příručka pro žadatele o finanční podporu grantových projektů Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů. Praha, květen 2005. 143 s.

15. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Praha, březen 2008. 46 s.
16. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Příručka pro příjemce finanční podpory Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Praha, březen 2008. 63 s.
17. Magistrát hl. m. Prahy. Operační program Praha – Adaptabilita. Praha, září 2007. 123 s.
18. Magistrát hl. m. Prahy. Projektová příručka Operační program Praha – Adaptabilita. Praha, leden 2008. 108 s.
19. Fontaine, P. Europe in 12 lessons. Luxembourg: European Commission - Office for Official Publication of the European Communities, 2006. 63 s. ISBN 92-79-02864-2.
20. G-PROJECT, s.r.o. Evropské projekty v Jihočeském kraji. České Budějovice: Krajský úřad, duben 2006. 239 s.

Informační zdroje z internetu

21. EurActiv – internetová brána do Evropy. [online]. [cit. 23. 8. 2007]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/strukturalni-politika>>.
22. Oficiální portál pro podnikání zabývající se mimo jiné i problematikou EU. [online]. [cit. 26. 08. 2007]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu>>.
23. Oficiální internetové stránky ESF. [online]. [cit. 08. 01. 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz>>.
24. Server EU věnující se regionální politice a ESF. [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.ec.europa.eu/employment-social/>>.
25. Stránky MMR věnující se strukturálním fondům. [online]. [cit. 29. 02. 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>.

Seznam použitých zkratk

Fondy EU

ERDF	- Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	- Evropský sociální fond
FS	- Fond soudržnosti
EAFRD	- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EFF	- Evropský rybářský fond
EUSF	- Evropský fond solidarity

Operační programy

SROP	- Společný regionální operační program
OP RLZ	- Operační program Rozvoj lidských zdrojů
JPD	- Jednotný programový dokument
OP PA	- Operační program Praha – Adaptabilita
OP PK	- Operační program Praha - Konkurenceschopnost
OP LZZ	- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP VpK	- Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
IOP	- Integrovaný operační program
ROP	- Regionální operační programy
OP D	- Operační program Doprava
OP PI	- Operační program Podnikání a inovace
OP VaVpI	- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP ŽP	- Operační program Životní prostředí
OP TP	- Operační program Technická pomoc

Ministerstva ČR

MD	- Ministerstvo dopravy
MMR	- Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	- Ministerstvo životního prostředí

Ostatní

ČR	- Česká republika
ES	- Evropské společenství
EU	- Evropská unie
EUR	- Euro
HSS	- Hospodářská a sociální soudržnost
NSRR	- Národní strategický referenční rámec ČR
NUTS	- územní statistická jednotka vymezená pro potřeby analýz a regionální politiku EU
OP	- Operační program
SWOT	- analýza silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení
SR	- Státní rozpočet
OR	- Obecní rozpočet
JČK	- Jihočeský kraj

Seznamy tabulek, grafů a schémat

Seznam tabulek

Tabulka č.1.	Stručný přehled historie fondů EU	8
Tabulka č.2.	Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 – 2013:	16
Tabulka č.3.	Změny ve struktuře Cílů a finančních nástrojů	16
Tabulka č.4.	Členění nejvýznamnějších fondů EU	19
Tabulka č.5.	Alokace pro ČR na roky 2007 – 2013 podle Cílů	20
Tabulka č.6.	Zhodnocení využití prostředků z ESF v Jihočeském kraji v rámci OP RLZ (v mil. Kč)	32
Tabulka č.7.	Alokace prostředků z ESF v období 2004 – 2006 v mil. EUR	34
Tabulka č.8.	Čerpání prostředků ze SF v rámci OP k 31. lednu 2007 v mil. Kč	35
Tabulka č.9.	Alokace z ESF pro ČR na roky 2007 – 2013 podle OP	37
Tabulka č.10.	Přehled řídicích orgánů organizačně zajišťujících administraci SF a jejich zprostředkujících subjektů v rámci jednotlivých operačních programů	45
Tabulka č.11.	Finanční prostředky určené pro české subjekty v letech 2007 – 2013 (v mil. EUR)	47
Tabulka č.12.	Finanční tabulka dle zdrojů financování	51
Tabulka č.13.	Odlišnosti v administraci srovnávaných operačních programů	68
Tabulka č.14.	Silné a slabé stránky zpracování projektových žádostí u OP RLZ	70
Tabulka č.15.	Silné a slabé stránky zpracování projektových žádostí u OP PA	70

Seznam grafů

Graf č.1.	Rozdělení zdrojů pro Cíl 1: Konvergence	13
Graf č.2.	Rozdělení zdrojů pro Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	14
Graf č.3.	Rozdělení zdrojů pro Cíl 3: Evropská územní spolupráce	15
Graf č.4.	Celková výše požadovaných finančních prostředků dle zdrojů za OP RLZ v rámci Jihočeského kraje (v Kč)	33

Seznam schémat

Schéma č.1.	Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů a způsob, jakým do nich zapadají projekty	23
-------------	--	----